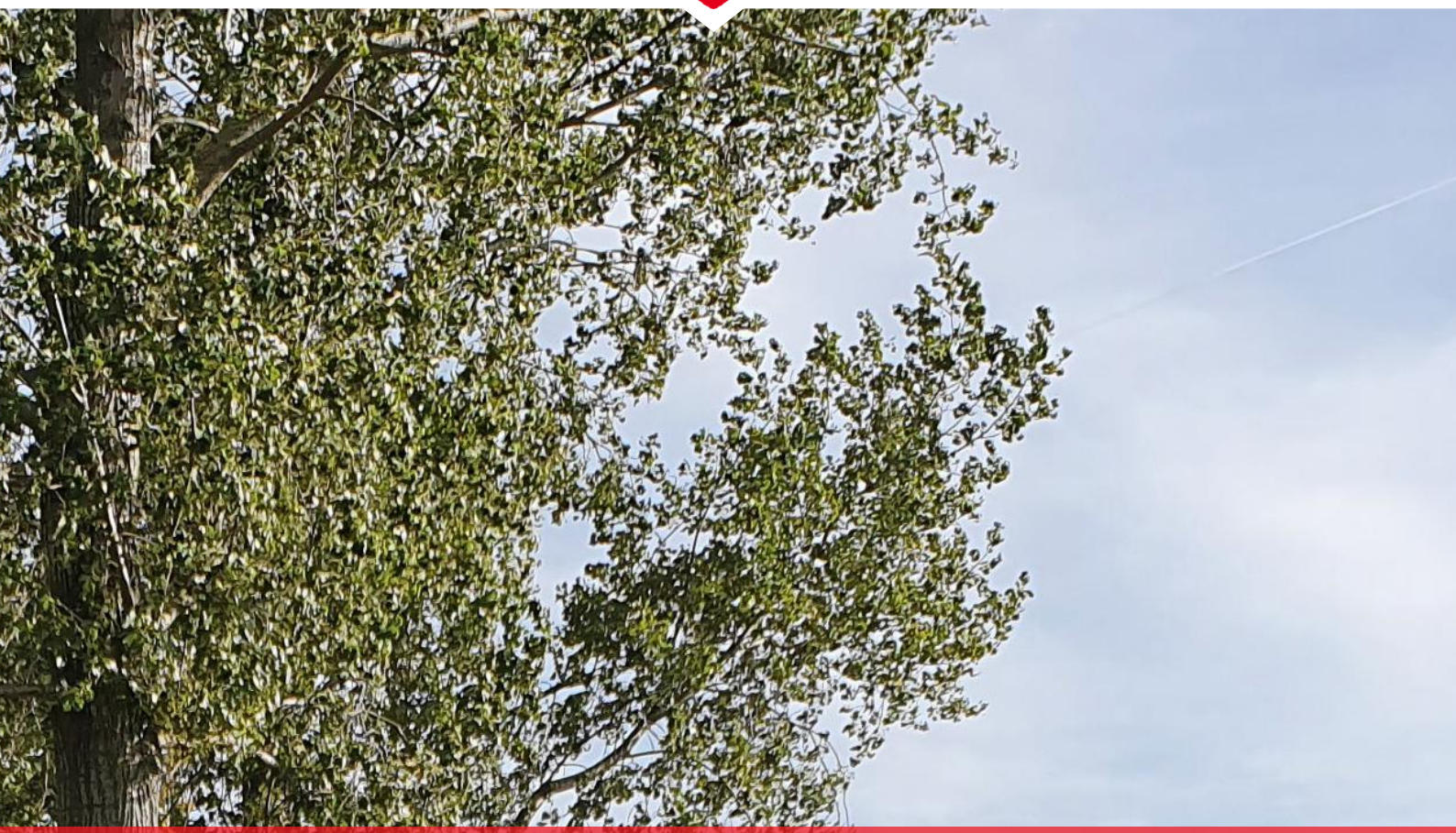
Gemeente Amstelveen

Omgevingsvisie Amstelveen: opgaven tot 2040

Hoe houden we de ontwikkeling van Amstelveen in balans?

Opgavennotitie
14 juli 2023

UUM
UNLIMITED URBAN MANAGEMENT

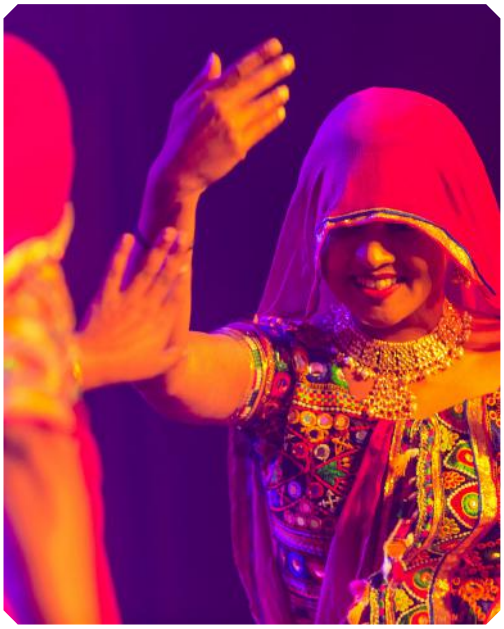

51
centraal station
GVB
66A

participe
Bibliotheek Amstelland

educatie
verder ›
INDIA DIWALI FESTIVAL
Welcome

Voorwoord

Amstelveen maakt zich klaar voor de toekomst!

Deze opgavennotitie Omgevingsvisie Amstelveen legt de basis voor een integrale Omgevingsvisie voor onze gemeente: een toekomstbeeld van Amstelveen in 2040. Het is een vervolg op het in november 2021 door de gemeenteraad op- en vastgestelde Koersdocument Omgevingsvisie. Het Koersdocument bevat de huidige kwaliteit van de fysieke leefomgeving, trends en ontwikkelingen en het ruimtelijke beleid van Amstelveen volgens het Ruimtelijk Ontwikkelperspectief uit 2020. Deze opgavennotitie borduurt daarop voort en legt de belangrijkste Amstelveense opgaven vast richting een Omgevingsvisie 2040.

De Omgevingswet gaat op 1 januari 2024 in en volgens deze wet moeten gemeenten binnen drie jaar na inwerkingtreding van de wet een Omgevingsvisie door de gemeenteraad laten vaststellen. Ook Amstelveen dus. Het gaat om een lange termijnvisie voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze stad. Alle aspecten van de fysieke leefomgeving worden daarin in samenhang bekeken: wonen, economie, klimaatadaptatie, mobiliteit, flora en fauna, water, energie, milieu, gezondheid, luchtkwaliteit, bodem, fysieke veiligheid, sociale voorzieningen. Een hele mond vol.

Regie op stedelijke ontwikkeling

De stad ontwikkelt zich. We willen dat woningbouw in balans is met de ontwikkeling van onze voorzieningen. Daarom voeren we in Amstelveen stevig regie op stedelijke ontwikkeling en werken we aan een toekomstbestendige stad. Naast woningbouw sturen we op werklocaties en maatschappelijke voorzieningen (onderwijs, welzijn, cultuur, sport). Daarbij hebben we oog voor de kenmerkende groene kwaliteit van Amstelveen, een gezonde fysieke leefomgeving en het internationale en diverse karakter van de stad. Toevoegen van ruimtelijke kwaliteit en bouwen voor de juiste doelgroepen staan voorop bij nieuwe ruimtelijke initiatieven. Daarbij zijn leefbaarheid van buurten en sociale samenhang leidende thema's. We werken vanuit vijf kernwaarden: groen, cultureel, recreatief, ondernemend en internationaal. Die willen we behouden en versterken. Amstelveen Noord en Zuid verbinden we beter met elkaar na oplevering van de nieuwe A9.

Druk op de ruimte

Amstelveen is een populaire gemeente, vanwege de strategische ligging in de Randstad, het groene karakter en de uitstekende voorzieningen. Het is een aantrekkelijke stad om te wonen, te werken en te recreëren. Daar zijn we trots op en we willen die hoge kwaliteit behouden. De druk op de beschikbare ruimte neemt steeds meer toe – de ruimte is schaars – en de lokale en regionale vraag naar woningen is onverminderd hoog. Deze opgavenotitie laat zien dat we slim moeten omgaan met de ruimte, dat de ontwikkelingen anders niet meer passen. Uitgangspunt is om de beschikbare ruimte altijd meervoudig en integraal te benutten, maar welke keuzes liggen daarbij voor? Wat zijn de belangrijkste opgaven in Amstelveen, hoe hangen deze samen en waar schuurt het? Wat kunnen we op korte termijn bereiken en waar hebben we meer tijd voor nodig? Wat voor soort Omgevingsvisie past bij de Amstelveense praktijk en hoe pakken we de regie? Deze notitie legt de basis hiervoor.

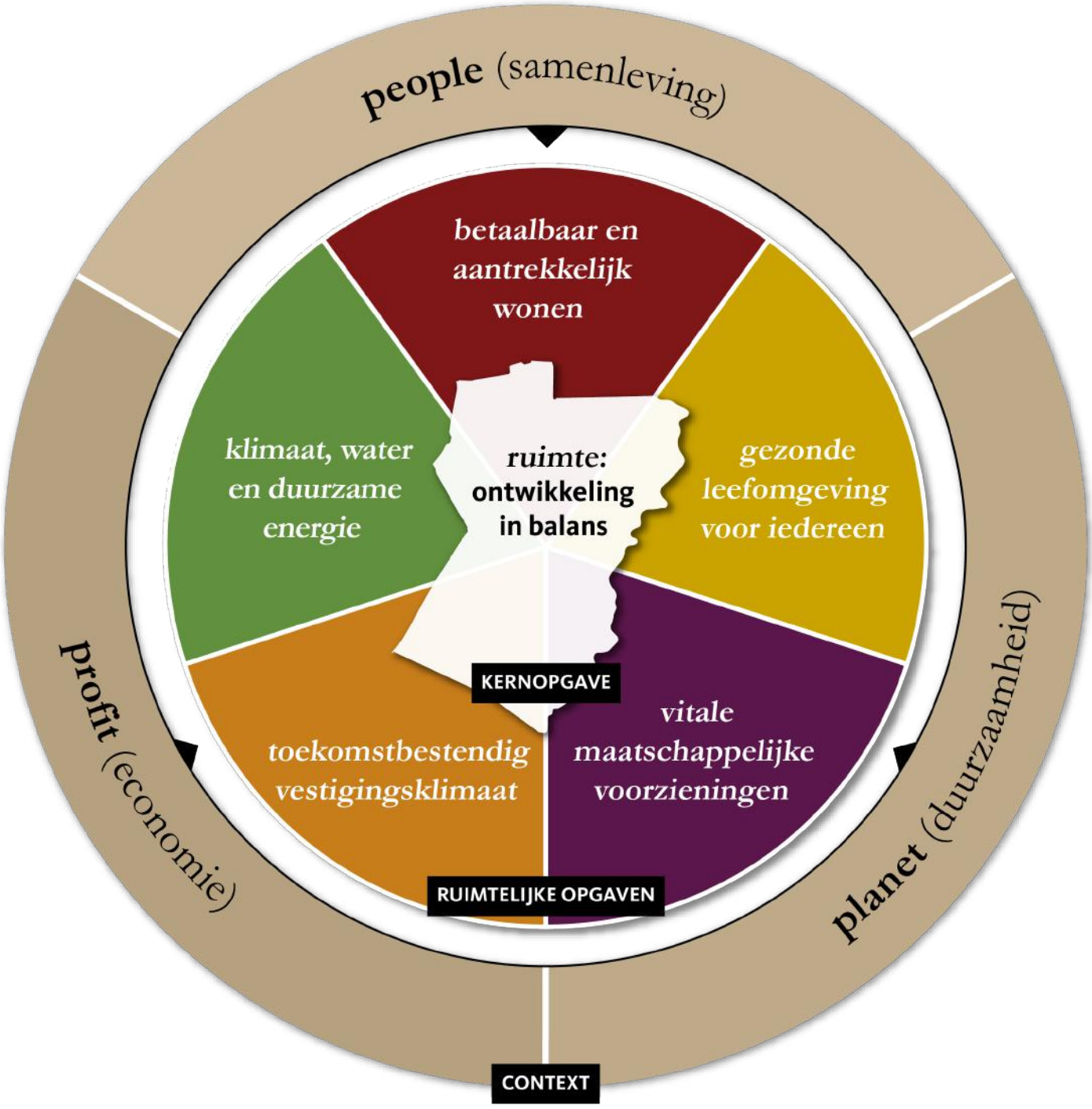
Evenwichtig en trots

De Omgevingsvisie dient straks als afwegingskader voor ruimtelijke initiatieven en gebiedsgerichte keuzes die we integraal op elkaar afstemmen en vastleggen in een Omgevingsplan. We gaan uit van de huidige praktijk en bestaand beleid, maar er wordt ook nieuw beleid ontwikkeld. Denk aan een visie op groen en een visie op een gezonde leefomgeving, beide zijn belangrijke bouwstenen voor de Omgevingsvisie. We zorgen voor een gezonde en groene stad die voorbereid is op de energietransitie en klimaatveranderingen, die in balans is en bereikbaar blijft met de belangrijkste voorzieningen in de nabijheid. Voor individuen, gezinnen, de steeds ouder wordende inwoners en starters. Met uitstekende werklocaties en fijne ontmoetingsplekken die zorgen voor verbinding.

Ook in 2040 is wat ons betreft Amstelveen een gezonde, groene en veilige stad voor alle Amstelveners waar het prettig is en blijft om op te groeien en oud te worden. Waar je trots op bent.

Floor Gordon
Wethouder Ruimtelijke Ordening, Omgevingsvisie

Belangrijkste opgaven voor Amstelveen: Vijf centrale thema's met hierbinnen drie subopgaven. Met in de kern: ruimte. Want de Omgevingsvisie gaat in de basis over de inrichting van de fysieke leefomgeving. Sectorale economische en sociale programma's en projecten vormen de context.

INHOUD

Voorwoord 3

Blok 1: Ontwikkeling van Amstelveen 6

Amstelveen vandaag: kwaliteiten 8

Amstelveen (over)morgen: projecten 10

Amstelveen in de toekomst: ontwikkelingen 12

Kernopgave 2040: ontwikkeling in balans! 14

Blok 2: Amstelveense opgaven tot 2040 16

Focus: vijf belangrijkste opgaven 18

Opgave 1: Betaalbaar en aantrekkelijk wonen 20

Opgave 2: Vitale maatschappelijke voorzieningen 24

Opgave 3: Klimaat, water en duurzame energie 28

Opgave 4: Toekomstbestendig vestigingsklimaat 32

Opgave 5: Een gezonde leefomgeving voor iedereen 36

Blok 3: Omgevingsvisie voor Amstelveen 40

Omgevingsvisie: wat en waarom? 42

Aanpak: van opgaven naar regiekader 46

Bijlage: uitwerking van de opgaven 48

Colofon

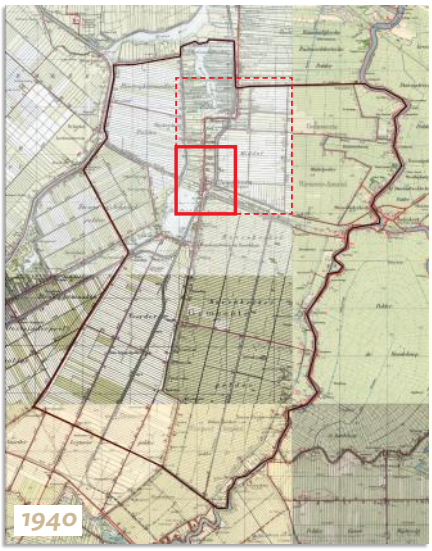
Blok 1: Ontwikkeling van Amstelveen

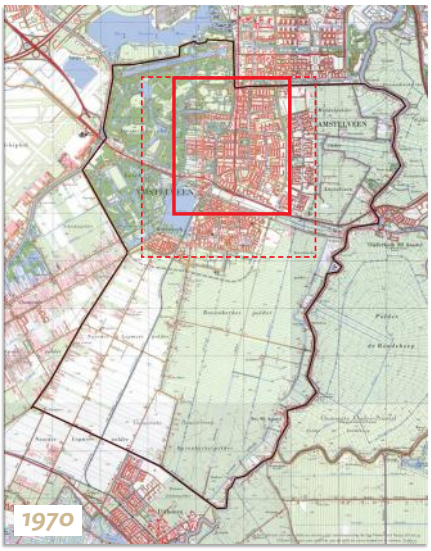
Amstelveen is een stad met ruim 90.000 inwoners waar het fijn wonen, werken en recreëren is. Onze stad zal de komende jaren nog verder doorgroeien. Wat zijn de kwaliteiten van Amstelveen nu en hoe houden we die in balans met de groei? Welke projecten en plannen zijn er in ontwikkeling en welke lange termijn opgaven komen op Amstelveen af? Op deze vragen geven we in dit deel antwoord.

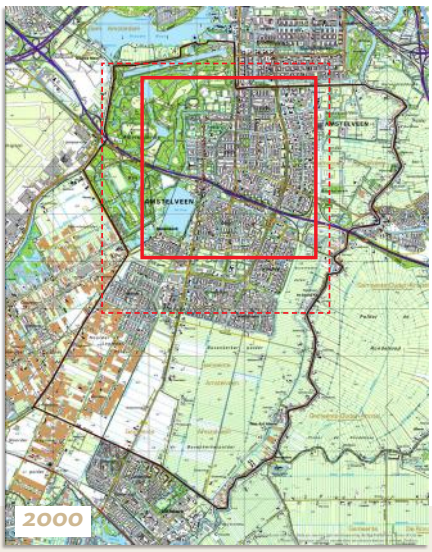
1. Amstelveen vandaag: kwaliteiten

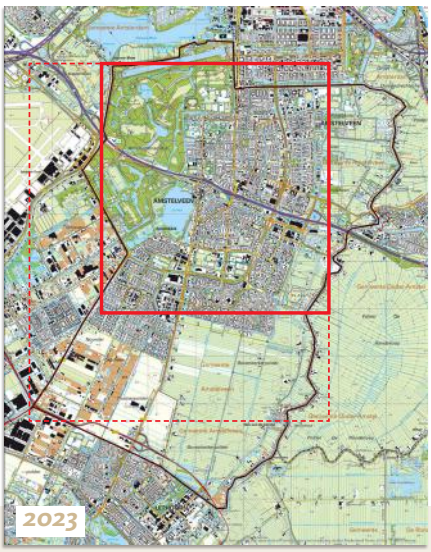

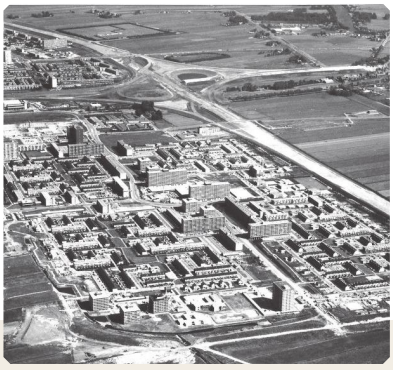

Ontwikkeling tot 2023: hoe is het Amstelveen van vandaag ontstaan?

Tot 1940:

- Amstelveen heet nog Nieuwer-Amstel. Bestaat uit het Oude Dorp en lintbebouwing langs de Amsterdamseweg.
- Vanaf de 17e eeuw komen de eerste rijke mensen naar Nieuwer-Amstel. Ze leggen ruime buitenplaatsen aan langs de Amstel.
- De gemeente groeit sterk wanneer de bereikbaarheid verbetert in 1915 met de eerste stoomtrein naar Amsterdam. De tuinwijken Randwijck, Elsrijk en Patrimonium worden ontwikkeld.

1940 - 1970:

- Na de Tweede Wereldoorlog dient Amstelveen als overloopgemeente voor Amsterdam en een woonplaats voor werknemers van Schiphol.
- De stad groeit weer hard. In de jaren '60 worden de tuinstadwijken Kostverloren, Bankras en Groenelaan gebouwd, Kenmerkend zijn de galerijflats en rijwoningen met daaromheen ruime groenstructuren.
- De bereikbaarheid van Amstelveen verbeterd weer met een nieuwe provinciale weg (nu bekend als de A9).

1970 - 2000:

- Amstelveen ontwikkeld door met de bouw van grotere grondgebonden eengezinswoningen in Waardhuizen, Middenhoven en Westwijk.
- Amstelveen wordt groter en passend functieaanbod is nodig. Eind jaren '90 wordt het winkelcentrum bij het Stadsplein daarom herontwikkeld (nu Stadshart).
- Anno 2000 is Amstelveen een groene, middelgrote stad waar het goed wonen, werken en verblijven is.

2000 - 2023:

- Amstelveen groeit door naar de 90.000 inwoners met steeds meer culturen. Met name trekken Indiërs, en Japanners in grotere getalen naar Amstelveen.
- Doorontwikkeling van wijken als Westwijk en Bovenkerk en intensivering van bedrijvigheid in Legmeer en langs de A9.
- Regionaal wordt steeds meer samengewerkt met buurgemeenten. Zoals o.a. de ambtelijke samenwerking met gemeente Aalsmeer en de regionale samenwerking als regio Amstelland-Meerlanden en de MRA.

1. Amstelveen vandaag: kwaliteiten

Het gaat goed met Amstelveen! De gemeente staat steevast in de top vijf van prettigste woongemeenten van het land. Kwaliteiten die inwoners noemen zijn de goede voorzieningen, het vele groen in en om de stad, de goede (auto) bereikbaarheid, de nabijheid van Amsterdam en de werkgelegenheid.

Amstelveen vandaag is een groen paradijs in een stedelijke omgeving te noemen. Dit groen maakt Amstelveen tot een aantrekkelijke gemeente om te wonen, te werken en te recreëren. De traditie van ruim bemeten groen in de woonomgeving heeft door de jaren heen standgehouden. Hoe behouden we de groene en andere kwaliteiten?

Kwaliteiten behouden in de toekomst

Het groene karakter met onder andere de heemtuinen, parken en de ligging aan het Amsterdamse Bos en de Amstelscheg is altijd een kwaliteit geweest voor de gemeente. De aantrekkelijke woonomgeving, goede verbindingen met Amsterdam en andere plekken in het land en het aanbod van voorzieningen zijn echte 'gamechangers' voor wie op zoek is naar een woning in de regio. De ligging nabij Schiphol maakt dat veel werknemers in Amstelveen zijn komen te wonen. En nog steeds is de gemeente een woonplek voor vele werknemers uit de regio. Zo ook voor veel 'internationals' – kenniswerkers en arbeidsmigranten – die met hun families een groot deel uitmaken van de multiculturele Amstelveense samenleving. Dit is ook te zien aan het gevarieerde aanbod van voorzieningen en culturele evenementen die worden georganiseerd.

Aantrekkelijk voor bedrijven

Amstelveen heeft van oudsher een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor zowel internationale bedrijven als het brede MKB. Amstelveen huisvest ruim 12.000 bedrijfsvestigingen die samen goed zijn voor ruim 55.000 banen. Van het totaal aantal bedrijfsvestigingen bestaat 21% uit internationale bedrijven. Belangrijke factor in deze aantrekkingskracht van Amstelveen op bedrijven is het hoge niveau van woon- en leefkwaliteit. Daarnaast zijn ook het hoogwaardig aanbod van woningen en voorzieningen zoals winkels, horeca, cultuur, natuur, scholen en zorgvoorzieningen en de goede (inter)nationale verbindingen van belang. De strategische ligging nabij Schiphol en Amsterdam en de goede prijs-kwaliteit verhouding ten opzichte van bijvoorbeeld Amsterdam spelen hierin ook een belangrijke rol.

Bereikbaarheid als asset

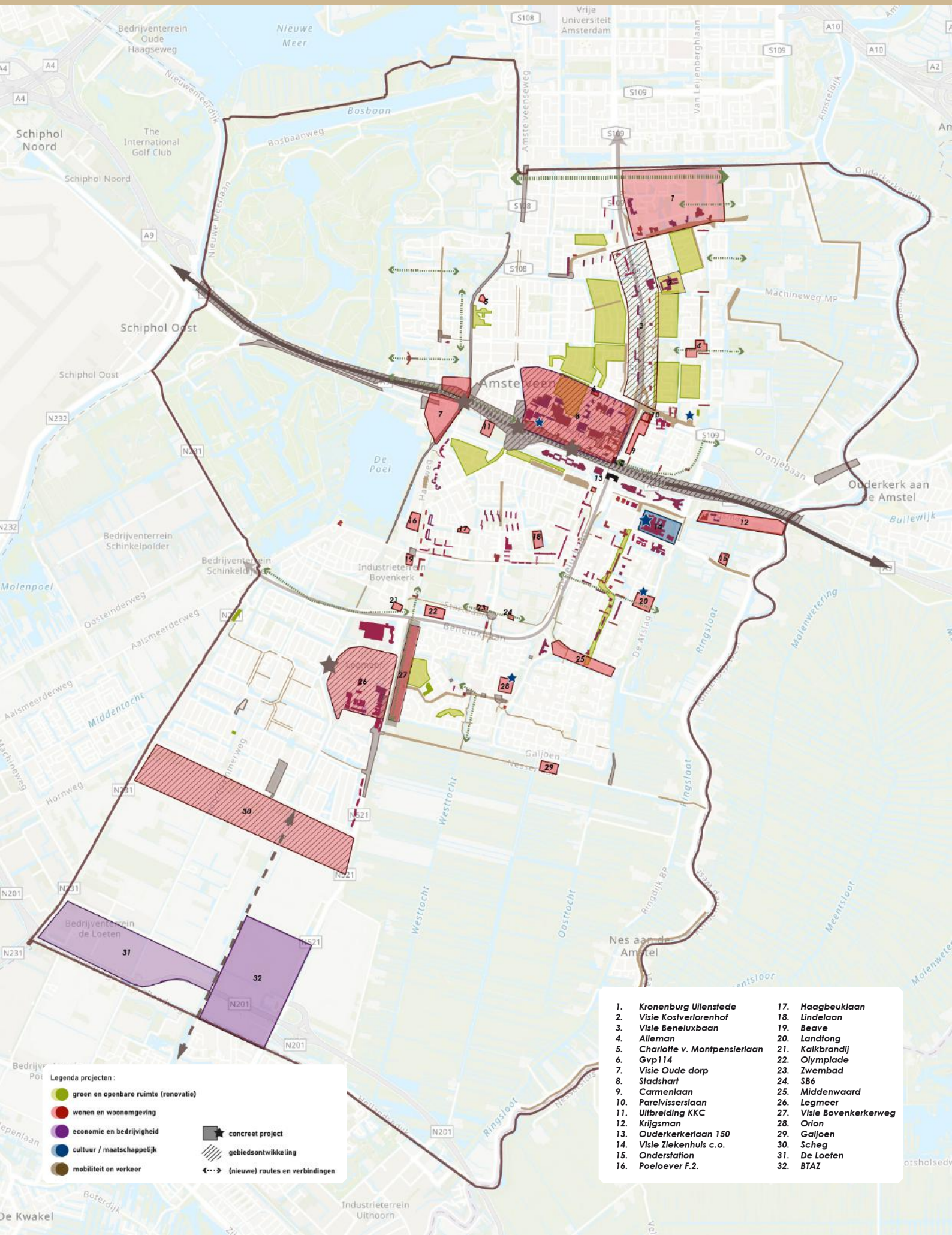
Ook bereikbaarheid is een belangrijke kwaliteit, al sinds de eerste stoomtrein naar Amsterdam in 1915 en later de aanleg van de provinciale weg die we nu kennen als de A9. Zowel autobereikbaarheid als het openbaar vervoer is, ondanks het ontbreken van een treinstation, goed georganiseerd. Snelle en hoogfrequente OV-routes (o.a. van en naar de belangrijkste treinstations in de regio Schiphol Airport, Amsterdam Zuid en Bijlmer Arena) en de Amstelveenlijn tramverbinding maakt de gemeente goed verbonden. Daarnaast wordt er de laatste jaren ingezet op regionale 'doorfietsroutes' om ook fietsen op het niveau van de regio te faciliteren.

***Kwaliteiten vandaag**: groen, aantrekkelijk wonen en werken, goed bereikbaar en cultureel divers met veel voorzieningen.*

Waar werkt Amstelveen nu al aan?

2. Amstelveen (over)morgen:

2. Amstelveen (over)morgen:

Amstelveen is een stad in beweging. We werken stevig door aan mooie projecten en ruimtelijke ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Ondanks de stevige verankering van groen en voorzieningen in de stad heeft ontwikkeling ook consequenties voor bestaande kwaliteiten. Het vraagt regie op gebiedsniveau om ervoor te zorgen dat de belangrijkste kwaliteiten van Amstelveen op termijn niet verdwijnen.

Amstelveen groeit verder door

Vooral op het gebied van woningbouw, bedrijvigheid en infrastructuur (A9, Amsteltram) gaat er veel veranderen. De stad verdicht en voor de komen jaren is al veel in gang gezet. Er zijn veel lopende plannen tot 2030 die ervoor zorgen dat de gemeente door zal groeien naar 110.000 inwoners. Om de regionale werkgelegenheidsgroei te faciliteren wordt aan de zuidkant van Amstelveen Bedrijfsterrein Amstelveen Zuid (BTAZ) ontwikkeld. Inzet van de gemeente is om de stedelijke groei in balans uit te voeren met voorzieningen en de groene kwaliteiten en landschappen in en om de stad. Maar juist door het bijzonder groene karakter raken veranderingen in de stad al snel de waardevolle stedelijke groenstructuur.

Grotere vraag naar voorzieningen

Hetzelfde geldt voor het voorzieningenniveau in de stad. De grote hoeveelheid woningbouw zal een grote vraag naar voorzieningen met zich meebrengen. De druk op bestaande voorzieningenclusters en drukbezochte recreatieve plekken zal toenemen. Samenhang tussen projecten is momenteel nog te weinig aanwezig dit goed op te kunnen vangen. De Omgevingsvisie biedt de mogelijkheid om dit overzicht te krijgen en om stadsbrede en gebiedsgerichte keuzes te maken.
Om werk met werk te maken en de ruimtelijke ontwikkelingen ook andere maatschappelijke doelen te laten dienen.

Bereikbaarheid nu onder druk

De bereikbaarheid voor gemotoriseerd (auto)verkeer is de afgelopen jaren onder druk komen te staan. De drukte op de regionale en lokale wegen is bijvoorbeeld tussen de 5 en 10 procent toegenomen. Dit komt door de groei van de stad zelf, maar ook door ontwikkelingen in de regio. Naast een toename in het aantal files op spitsmomenten heeft het openbaar vervoer (m.n. busvervoer) hier last van. De komst van grote infrastructurele verbindingen is ten koste gegaan van het lokale OV. Bijvoorbeeld in de wijken Kostverloren en Groenelaan is de OV-bereikbaarheid afgenomen. De opkomst van de (elektrische) fiets biedt echter heel veel kansen.

Veranderende positie in de regio

Ook in de omgeving van Amstelveen wordt veel ontwikkeld. Zo staat er grootschalige woningbouw op de planning net over de gemeentegrens in Aalsmeer (ca. 2500), Haarlemmermeer (ca. 22.000), Ouder-Amstel (ca. 4700) en Amsterdam (ca. 150.000) tot 2040. Relatief gezien komen er veel woningen bij in Amstelveen.
Het huidige beeld is dat er meer woningen worden gebouwd dan er werkgelegenheid bijkomt. De positie Amstelveen in de regio is dan ook aan het veranderen. Het is van sociaal-economisch en maatschappelijk belang (werkgelegenheid voor iedereen, leefbaarheid) dat de ontwikkeling van werkgelegenheid de komende jaren gelijk op blijft gaan met de ontwikkeling van het aantal inwoners. Een blijvend goede balans hierin voorkomt dat Amstelveen in een slaapstad verandert en dat inwoners van Amstelveen grote reisafstanden af moeten leggen om hun werk te bereiken. Om die reden worden ook nieuwe werkplekken gerealiseerd. Het bedrijventerrein Amstelveen Zuid (BTAZ) is daar een voorbeeld van.

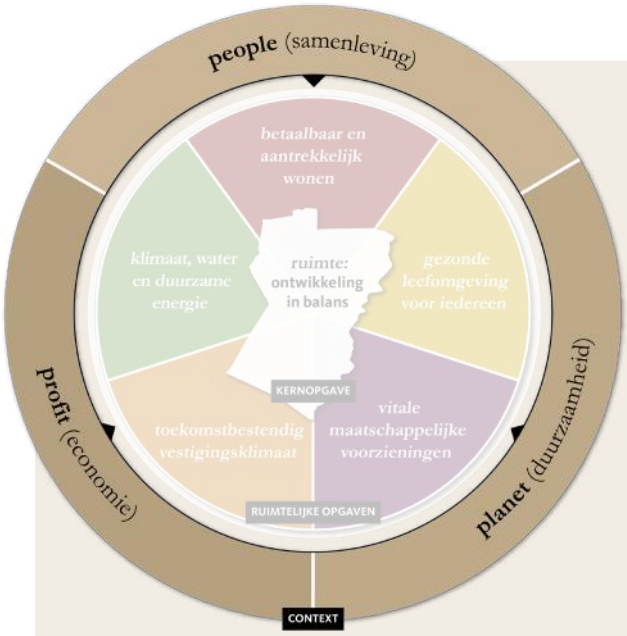

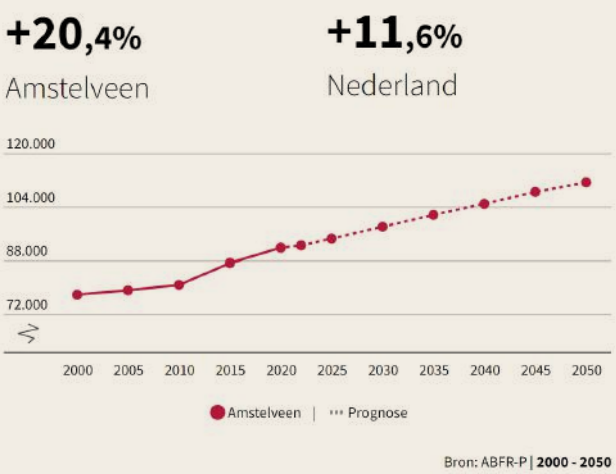

Grootschalige gebiedsontwikkelingen

3. Amstelveen in de toekomst:

- ca. **94.512** inwoners (1-12-2022)
- gemiddelde leeftijd: **41,6 jaar**
- **43.961** huishoudens
- gem. huishoudensgrootte: **2,1 personen**
- huishoudens alleenstaand: **43,4%**
- huishoudens alleenstaand en 65+: **15,4%**
- inwoners met migratieachtergrond: **46,8%**
- aantal inwoners met een migratieachtergrond tussen 2012 en 2022 gestegen van 29.548 naar **44.899** inwoners.

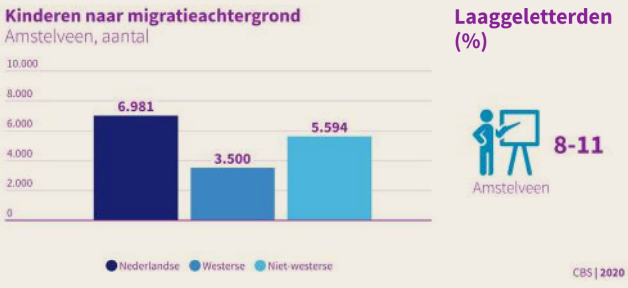

- **42.402** woningen
- aandeel eengezinswoningen: **48,8%**
- gemiddelde WOZ-waarde: **418.000**

- **7.165** leerlingen basisonderwijs
- **19** vestigingen basisonderwijs
- **5.877** leerlingen voortgezet onderwijs
- **4** vestigingen voortgezet onderwijs
- Beroepsbevolking: **49.000**
- Bruto arbeidsparticipatie **73,5%**
- Werkloosheidspercentage: **3,9%**
- gem. besteedbaar inkomen **56,5** (x1.000)

- **11.475** bedrijven
- **55.280** banen
- **+1,7%** banen t.o.v. het voorgaande jaar
- Bedrijventerreinen: **107 hectare netto**
- Kantoren: voorraad **540.000 m2**
- Aantal horeca-gelegenheden: **164**
- Detailhandel: **117.771 m2, 406** verkooppunten

Factsheet context *(zie bijlage voor uitgebreide analyses)*

3. Amstelveen in de toekomst:

Met de Omgevingsvisie zetten we een kader neer voor ontwikkelingen tot 2040. Door gericht te kijken naar relevante trends en ontwikkelingen in de gemeente, regio en (inter)nationaal proberen we zo goed mogelijk op deze toekomst in te spelen. We kijken hiervoor naar instrumenten zoals de Brede Welvaart Monitor en het – door de gemeenteraad omarmde – gedachtegoed van de Sustainable Development Goals.

Brede welvaart en SDG's als kompas

Het gedachtegoed van Brede welvaart en de Sustainable Development Goals (SDG) (duurzaamheidsdoelstellingen) van de Verenigde Naties bieden goed handvatten om trends in kaart te brengen en doelen te stellen voor onze gemeente. We sluiten hiermee aan bij het beleid en onderzoek van het Rijk en de provincie. Brede welvaart is landelijk omarmt als kader voor het beoordelen van ons welvaartsniveau – nu en in de toekomst. De SDG's geven hier verder invulling aan. Sinds 2022 zijn al stappen gezet om de 17 duurzaamheidsdoelen te vertalen naar de lokale praktijk van Amstelveen en is hier het Raadsprogramma SDG's voor vastgesteld. In dit programma wordt ingezet op de thema's participatie, leefbaarheid en inclusiviteit tot 2026 en dit komt ook terug in het Collegeakkoord 2022-2026. Met de Omgevingsvisie kijken we nu een stap verder in de toekomst tot 2040.

Rode draden uit de ontwikkelingen

Zowel de SDG's als Brede welvaart kijken naar duurzame ontwikkeling vanuit het oogpunt van de samenleving (people), de biosfeer (planet) en de economie (profit). Voor Amstelveen hebben we hetzelfde gedaan.
De context vanuit alle drie ingangen bepalen zo in grote mate de opgaven voor de toekomst. Zo maken ontwikkelingen in de samenleving zoals vergijzing en vergroening van Amstelveen dat betaalbare en passende woningvoorraad een opgave is. En dat bodemdaling vanwege droogte en lage grondwaterstanden vraagt om toekomstbestendige bouw van werklocaties en infrastructuur. Voor de Omgevingsvisie gebruiken we gebruiken dit om tot ruimtelijke opgaven voor de gemeente te komen. Opgaven die gaan over het behoud van kwaliteiten, het versterken van wat beter kan en het omgaan met uitdagingen. In dit hoofdstuk zetten we een aantal relevante gegevens, trends en ontwikkelingen voor Amstelveen op een rijtje.

Sustainable development goals (SDG's) en Brede Welvaart: Kader voor het kijken naar trends en ontwikkeling - uit Coalitieakkoord 2022-2026 'Warm hart voor Amstelveen'.

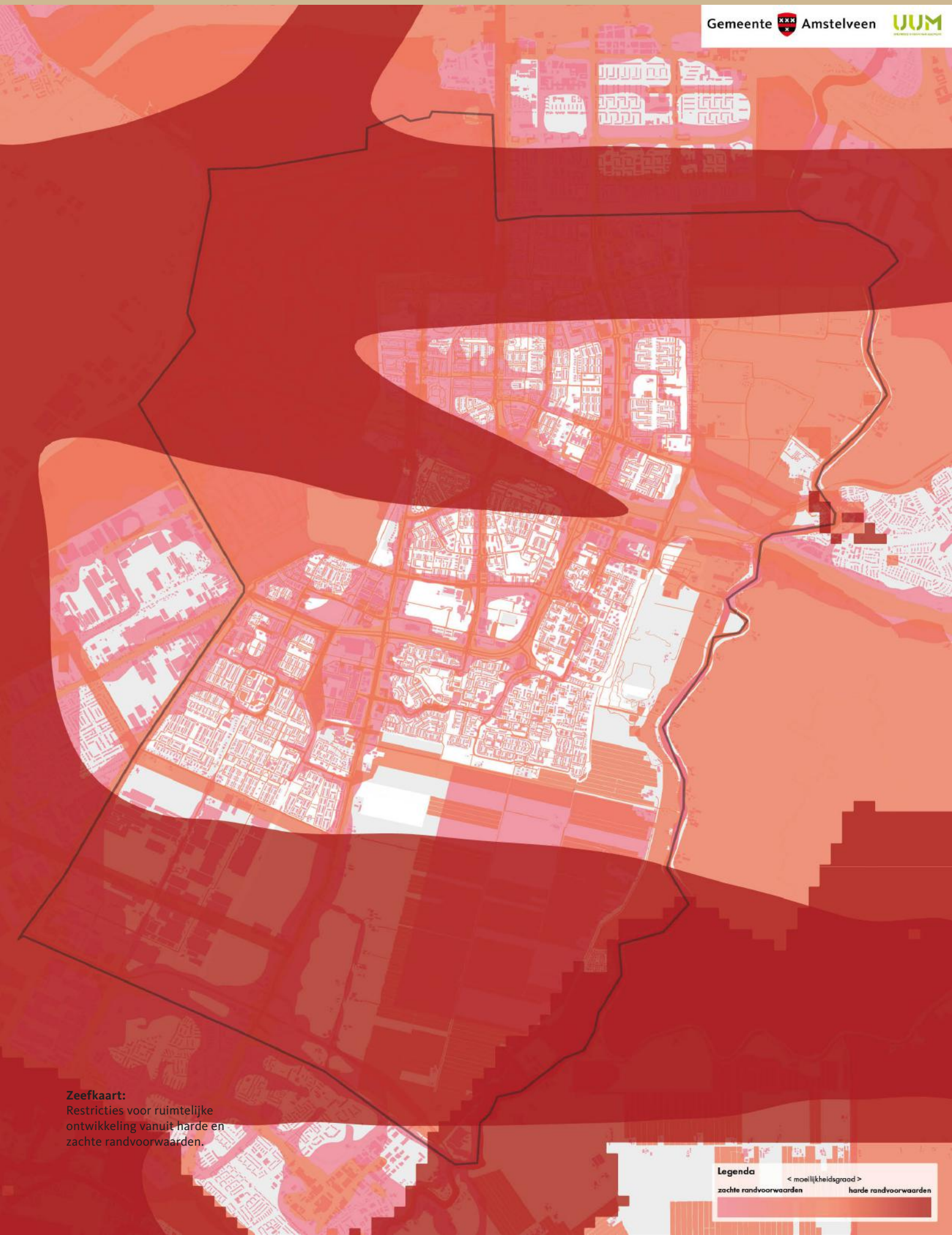
Trends people: inclusiviteit, gezondheid en welzijn
- flinke groei in inwoners: intensivering binnen stedelijk gebied
- groeiende diversiteit in leefstijlen en samenstelling van bevolkingsgroepen
- internationalisering en veranderingen in de groep 'internationals'
- vergrijzing: steeds meer inwoners die steeds ouder worden en zorg behoeven
- groene druk: meer kinderen/jongeren die beroep doen op voorzieningen

Trends planet: natuur, klimaat en verduurzaming
- toenemende klimaatproblemen: hittestress voor kwetsbare groepen
- teveel en te weinig water: piekbuien en droogte in en buiten de stad
- transitie van fossiele brandstoffen naar hernieuwbare energie
- inzet op meer gezonde levensjaren door minder milieubelasting
- circulariteit, upcycling en hergebruik van grondstoffen

Trends profit: verantwoord, regionaal en sociaal kapitaal
- van verdienvermogen naar brede welvaartsdenken
- druk op het mobiliteitssysteem; mobiliteitstransitie
- structurele (kwalitatieve krappe arbeidsmarkt
- transitie naar een kenniseconomie
- digitalisering; verduurzaming bedrijven
- grondstoffentekorten en hoge energieprijzen
- globalisering en regionaal samenwerken: AM-regio/MRA

Zeefkaart van randvoorwaarden

Kernopgave: ontwikkeling in balans!

Zeefkaart:
Restricties voor ruimtelijke ontwikkeling vanuit harde en zachte randvoorwaarden.

Kernopgave: ontwikkeling in balans!

Nieuwe ontwikkelingen tot 2040 vragen ook om ruimte en zorgen voor belangrijke claims op de ruimte – in oppervlakte en in kwaliteit. Zo brengen de vijf opgaven – die we in het volgende deel uitwerken – ruimteclaims met zich mee. Hoe gaan we om met deze ruimteclaims? En past het allemaal wel? Eerste conclusie: de druk op de ruimte is hoog!

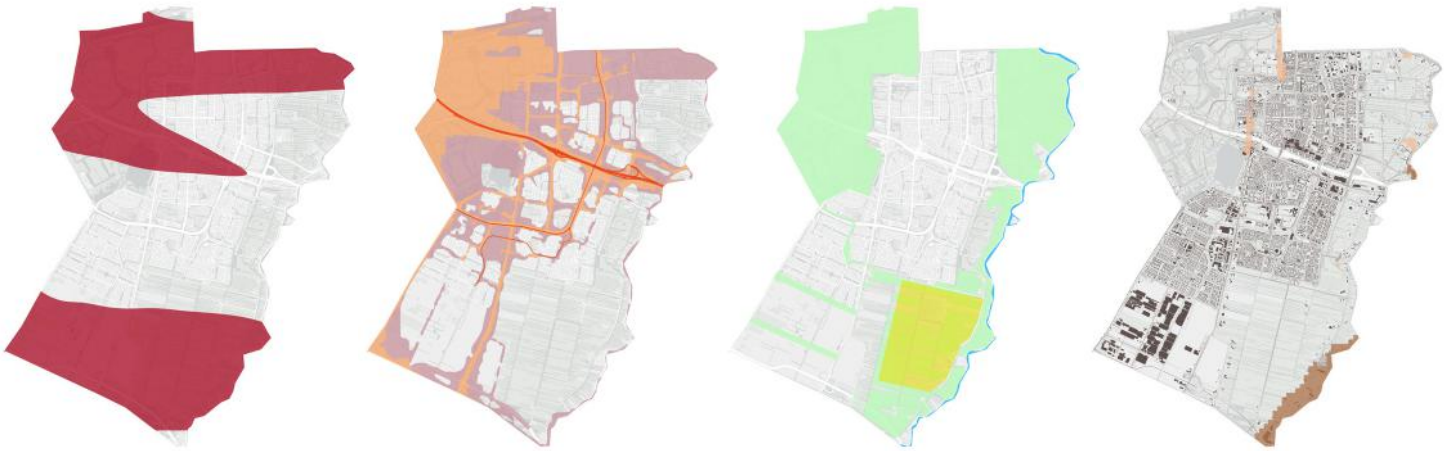
Harde en zachte ruimtelijke randvoorwaarden

Om zicht te krijgen op het accommoderen van de ruimteclaims tot 2040 hebben we de belangrijkste ruimtelijke randvoorwaarden in kaart gebracht. Het gaat hierbij enerzijds om 'harde' randvoorwaarden die door (inter)nationale wet- en regelgeving worden gesteld. Voorbeelden hiervan zijn de 20KE-contour van vliegverkeer van Schiphol of de internationale bescherming van UNESCO. Anderzijds gaat het om 'zachte' randvoorwaarden: de identiteit, waarden en kwaliteiten die we willen beschermen en die in allerlei nationale en provinciale beleidsplannen en -verordeningen zijn vastgelegd. Bijvoorbeeld aardkundige waarden of het Natuurnetwerk Nederland (NNN). We gaan uit van de volgende randvoorwaarden:

- Randvoorwaarden vliegverkeer: 20KE-contour voor vliegverkeer van Schiphol
- Randvoorwaarden gezondheid: milieubelasting van infrastructuur en bedrijven
- Randvoorwaarden natuur: NNN-netwerk, stiltegebieden, kwetsbare wateren
- Randvoorwaarden cultuur: cultuurhistorische waarden, monumenten, archeologie

Een 'zeefkaart' voor ruimteclaims

Alle randvoorwaarden hebben we 'op elkaar gestapeld' en met elkaar gecombineerd in één kaart over Amstelveen. Het resultaat is een zogenoemde 'zeefkaart' voor ruimteclaims: in diverse roodtinten geeft de zeefkaart aan waar de harde en zachte randvoorwaarden over elkaar liggen. De kaart fungeert derhalve als een 'zeef' voor toekomstige ruimteclaims: hoe roder de kleur, hoe moeilijker het zal zijn om hier de ruimteclaims te realiseren. Het is dus niet gezegd dat het onmogelijk is, maar dat het veel tijd, energie en middelen zal vergen om het op de meest 'rode' plekken te realiseren. Het is goed om te beseffen dat de randvoorwaarden een inhoudelijke grondslag hebben: de plekken kennen ofwel een relatief sterke milieubelasting ofwel er zijn collectieve kwaliteiten van natuur, water of cultuurhistorie in het geding. Het toestaan van ruimteclaims is te allen tijde een kwestie van kiezen en afweging. Welke grondslag laten we prevaleren in die keuze?

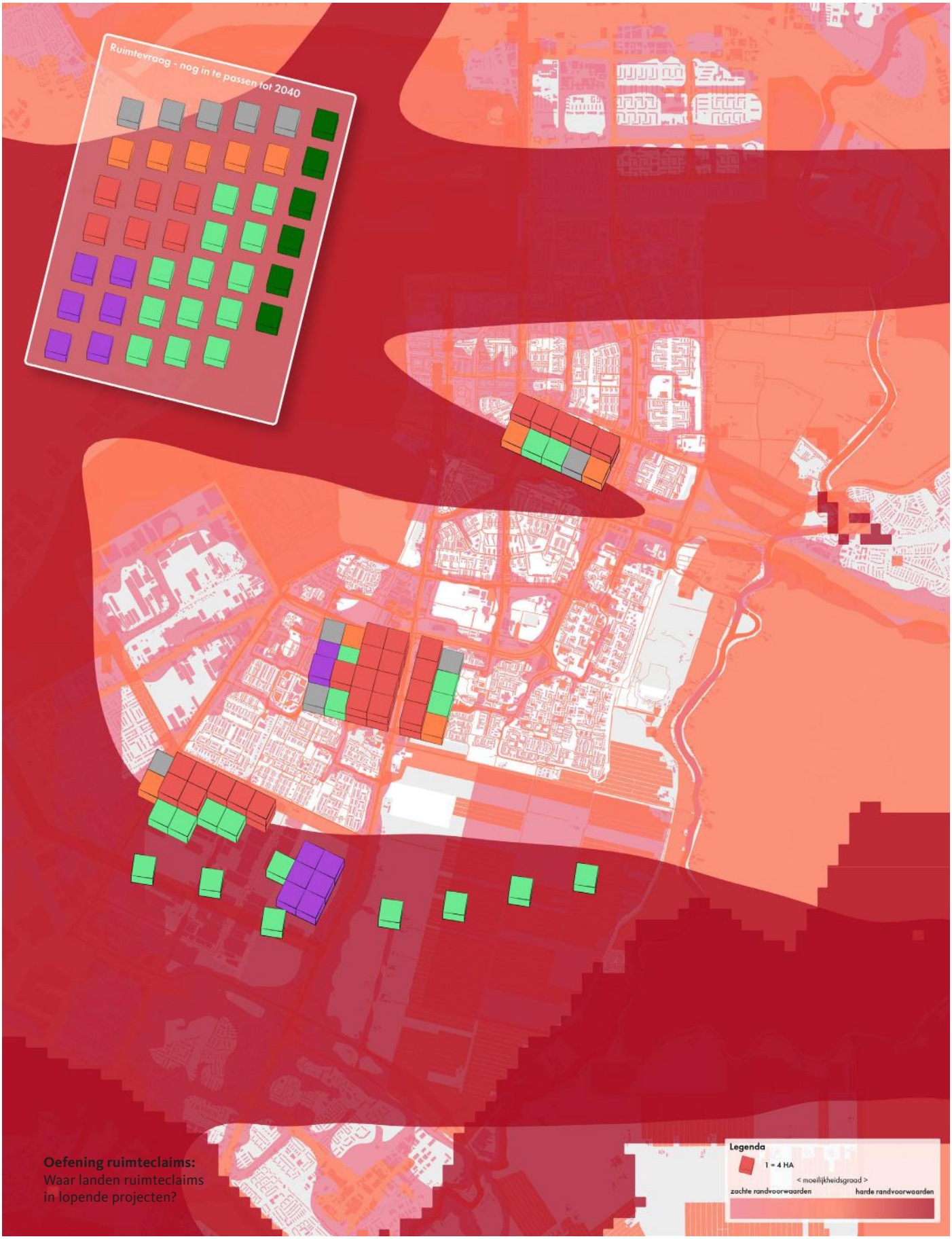
Randvoorwaarden vliegverkeer:
20KE-contour voor vliegverkeer van Schiphol

Randvoorwaarden gezondheid:
milieubelasting van verkeer en bedrijven, geluid en luchtkwaliteit

Randvoorwaarden natuur:
NNN-netwerk, stiltegebieden, kwetsbare wateren

Randvoorwaarden cultuur:
cultuurhistorische waarden, monumenten, archeologie

Kernopgave: ontwikkeling in balans!

Oefening ruimteclaims:
Waar landen ruimteclaims in lopende projecten?

Kernopgave: ontwikkeling in balans!

Nieuwe ontwikkelingen – en de vijf opgaven in het bijzonder – leiden tot claims op de ruimte in Amstelveen. Dit is verbonden aan de doorgroei naar 110.000 inwoners rond 2030. Daarna staat de wereld niet stil: extra ruimteclaims zijn te verwachten tot 2040. Dit leidt tot de kernopgave van de Omgevingsvisie: hoe houden we de groei in balans met de kwaliteiten van Amstelveen?

Ruimteclaims tot 2040: meer dan 9 keer 'De Poel'

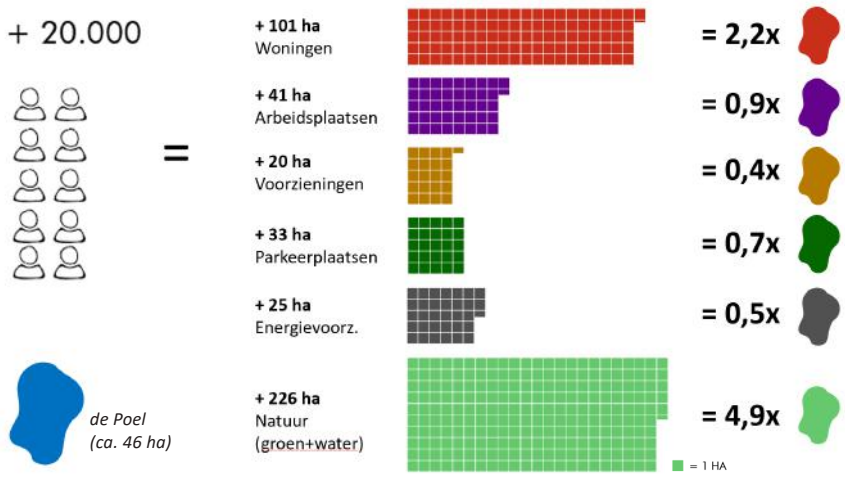
In het kader van deze opgavennotitie hebben we de verwachte ruimteclaims tot 2040 berekend en in kaart gebracht. Hierbij gaan we ervan uit dat het groeitempo van Amstelveen wat betreft inwonertal vanuit het verleden min of meer constant blijft. Dit trekken we door naar de toekomst. Tevens is ons uitgangspunt dat de verhoudingen tussen het ruimtegebruik voor wonen, werken, voorzieningen, groen e.d. in eenzelfde ratio moeten ontwikkelen als we de huidige kwaliteiten van Amstelveen willen behouden. Dus wonen, werken, groen en andere functies gaan in ruimtegebruik gelijk op. Hieronder geven we aan wat het ruimtebeslag zal zijn van de groei van 90.838 nu naar 110.000 inwoners. Het programma wonen is deels al voorzien in lopende projecten tot 2030 en 110.000 inwoners kunnen dan al rond 2033 bereikt worden. Maar voor andere functies is nog (te) weinig ruimte voorzien. Als we verwachte ruimteclaims doortrekken tot aan 2040 is meer dan 9 keer de omvang van 'De Poel' nodig aan ruimte.

Ruimteclaims op de zeefkaart: scenario's en keuzen

In de 'zeefkaart' hebben we de verwachte ruimteclaims tot 2040 op de 'meest gemakkelijke' plekken gezet met de minste harde randvoorwaarden. Met 'blokjes' van 1 hectare hebben we de ruimteclaims gevisualiseerd op de zeefkaart. Hiervoor hebben we eerst de grote lopende projecten in blokjes op de kaart gezet: Amstelveen-Zuid, De Scheg, BTAZ, Stadshart, Legmeer en andere projecten (zie projectenkaart 2030 in hoofdstuk 2). De overige blokjes hebben we toegedeeld aan bepaalde plekken om het totale ruimtebeslag te visualiseren. Waar en de manier waarop ruimteclaims gehonoreerd worden, is een kwestie van kiezen en hiervoor kunnen verschillende ontwikkelscenario's worden opgesteld in de Omgevingsvisie. Essentie is dat die keuzen worden gemaakt vanuit een integraal perspectief waarbij ruimteclaims niet afzonderlijk, maar in onderlinge samenhang worden gewogen.

Functiemenging en meervoudig ruimtegebruik

De zeefkaart met ruimteclaims laat zien dat Amstelveen tot 2040 nog een flinke omvang aan ruimteclaims kan verwachten. Tegelijkertijd zijn de ruimtelijke mogelijkheden beperkt: de stad kan niet uitbreiden in de Amstelscheg of Bovenkerkerpolder en de mogelijkheden binnenstedelijk zijn ook beperkt door vele randvoorwaarden. Wil Amstelveen op termijn zijn groeimogelijkheden benutten, dan lukt dit niet langer met monofunctioneel bestemmen en enkelvoudig ruimtegebruik. In het kader van de Omgevingsvisie zal de slag gemaakt moeten worden naar meer functiemenging en meervoudig ruimtegebruik (integratie, stapelen, etc.). Hierbij is het zaak om die groei goed in balans te houden of te brengen met de bestaande groene kwaliteiten van Amstelveen. En in de pas blijft met de behoefte aan voorzieningen, bereikbaarheid, en groen en recreatie. Een groeiende stad in balans!

Ruimteclaims: per thema vertaalt naar hoe vaak de Poel (á 46 ha)?

Blok 2: Amstelveense opgaven tot 2040

In dit deel staan de belangrijkste Amstelveense opgaven centraal. We leggen de focus op de vijf belangrijkste opgaven voor de lange termijn 2040. Dit zijn opgaven die vanwege hun ruimtevraag en complexiteit extra aandacht vragen. Deze opgaven vormen het fundament voor de Omgevingsvisie. In de bijlage worden deze opgaven nog verder uitgediept.

BAKKER
METAAL
UITZENDBURO
BAKKER
METAAL

Opgaven:
Belangrijke Amstelveense opgaven Amstelveen tot 2040.

In gesprek met collega's over de opgaven
Indian summerschool en Winterschool (8 sep. 2022 en 14 feb. 2023)

Focus: vijf belangrijke opgaven

Alles hangt met alles samen in de fysieke leefomgeving. Maar niet alle opgaven zijn voor Amstelveen van even groot belang. Daarom brengen we focus aan de opgaven voor de Omgevingsvisie: we benoemen de opgaven die het meest belangrijk achten voor 2040 en die door een brede groep collega's en externe partners worden gedeeld.

Gedeelde beleidsopgaven

In dit deel beschrijven we de belangrijkste opgaven voor Amstelveen, gericht op de lange termijn 2040. De opgaven zijn Amstelveens: ze komen voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die hoe dan ook op Amstelveen afkomen. Concrete ontwikkelingen die (gaan) spelen in Amstelveen. Dit maakt de opgaven relevant als basis voor de Omgevingsvisie waarin wordt aangegeven hoe we met deze opgaven willen omgaan en welke keuzen in oplossingsrichtingen we willen maken. Het zijn geen neutrale opgaven basis van autonome trends, maar beleidsgerichte opgaven die door experts en externe partners worden gedeeld en zijn benoemd als belangrijke opgaven voor de Omgevingsvisie.

Focus: vijf opgaven

Het is niet moeilijk om een hele waaier van opgaven en ontwikkelingen te schetsen. Immers, alles hangt met alles samen in de fysieke leefomgeving. Daarom is het zaak ons te beperken tot die opgaven die we het meest belangrijk vinden voor de toekomst van Amstelveen. We brengen focus aan om vijf opgaven centraal te stellen, en hierbinnen ons te beperken tot drie concrete subopgaven die hierbinnen de belangrijkste rol spelen. Hiernaast zijn er drie dwarsthema's die als een rode draad door alle vijf opgaven lopen: 1) mobiliteit en bereikbaarheid, 2) klimaat en circulariteit en 3) internationalisering. Ook die thema's worden in de Omgevingsvisie verder uitgewerkt en zijn nu ook al in de vijf opgaven benoemd.

De 'opgavencirkel'

Op basis hiervan hebben we een zogenoemde 'opgavencirkel' samengesteld: vijf centrale thema's met hierbinnen drie subopgaven. Met in de kern: ruimte. Want de Omgevingsvisie gaat in de basis over de inrichting van de fysieke leefomgeving. Sectorale economische en sociale programma's en projecten vormen de context: we richten ons op de ruimtevraag en ruimtelijke consequenties van sectoren en brengen hierin onderlinge samenhang. Dat raakt de kern van de Omgevingsvisie: één samenhangende visie op de fysieke leefomgeving.

Rode draden door alle opgaven heen

In deze opgavennotitie benoemen we vijf prioritaire opgaven die een belangrijk fundament leggen voor de Omgevingsvisie. Hiernaast benoemen we drie dwarsthema's die als een rode draad door alle opgaven heen lopen:

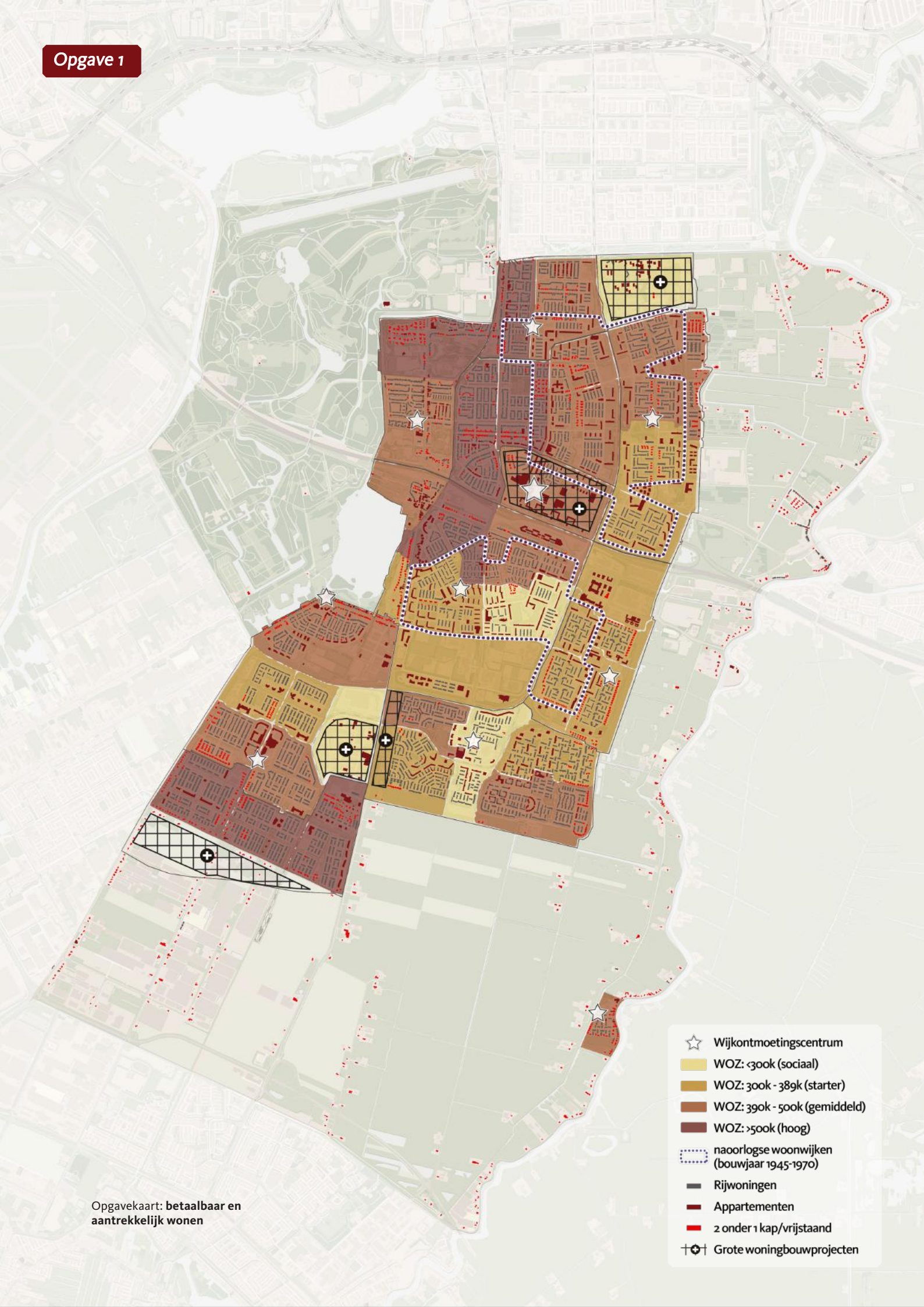
1. **Mobiliteit en bereikbaarheid:** de mobiliteitstransitie met minder fossiele mobiliteit, meer ruimte voor voetgangers en fietsers en 'slimme' deelmobiliteit raakt alle opgaven.
2. **Klimaat en circulariteit:** de inzet op klimaatadaptatie en circulaire ketens van materialen, grondstoffen en transport (met minder afval en uitval) zijn sterk verbonden aan de bouwopgave, economie, voorzieningen en gezondheid.
3. **Internationalisering:** de groei en diversiteit van 'internationals' leidt tot veranderende behoeften en stelt andere eisen aan de woon- en leefomgeving, openbare ruimte, voorzieningen, economie en arbeidsplaatsen, mobiliteit en gezondheid.

In gesprek met de partners over de opgaven
Partneroverleggen (15 nov. 2022 en 23 feb. 2023)

Opgave 1

Opgavekaart: **betaalbaar en aantrekkelijk wonen**

Opgave 1

BETAALBAAR EN AANTREKKELIJK WONEN

De opgave: het wonen betaalbaar en aantrekkelijk houden. Amstelveen wil dat minder draagkrachtige bewoners in Amstelveen kunnen (blijven) wonen. Dit vraagt om gemengde woonmilieus met betaalbare woningen die voor allerlei groepen aantrekkelijk zijn.

Probleemdefinitie

Wonen voor iedereen betaalbaar houden

Amstelveen is en blijft in trek voor bewoners en woningzoekenden buiten de gemeente. De krapte op de woningmarkt neemt toe en woningprijzen blijven naar verwachting stijgen. Tevens groeien de lasten voor wonen binnen het huishoudbudget, met name door de energieprijzen. Er is sprake van verdringing: mensen met een kleine beurs dreigen in de verdrukking te komen. Onder invloed van de vergrijzing groeit de vraag naar zorgwoningen en komen kleinere woonvormen in trek door de individualisering en kleinere huishoudens. Moeten starters en studenten op zoek naar een woonplek buiten Amstelveen omdat de woningtypen niet passend zijn en wonen binnen Amstelveen onbetaalbaar is geworden?

Amstelveense opgave

Kwaliteitsimpuls voor oudere, groene woonmilieus

Het aantal betaalbare woningen in de gemeente neemt af, waardoor Amstelveen op lange termijn onbetaalbaar kan worden voor de huidige inwoners. Steeds meer oudere inwoners blijven langer thuis wonen in hun ruime eengezinswoning waardoor er geen doorstroming op gang komt voor starters, studenten en jonge gezinnen. Tevens verandert de culturele samenstelling van bewoners. Internationale werknemers en expats concentreren zich in bepaalde woonwijken. Inmiddels groeit de instroom van expats met een niet-westerse achtergrond (bijv. Indiërs en Pakistanen), hetgeen soms leidt tot integratieproblemen in de wijk. En we zijn trots op onze oudere, groene woonmilieus die we willen behouden. Tot 2040 vragen juist die oude, groene woonmilieus om een kwaliteitsimpuls.

Drie subopgaven:

1 Doorstroming en betaalbaar wonen

Er is een groeiende vraag naar passende woningen voor starters, studenten en jonge gezinnen. De doorstroming stagneert echter in de woningmarkt en in de wijken.

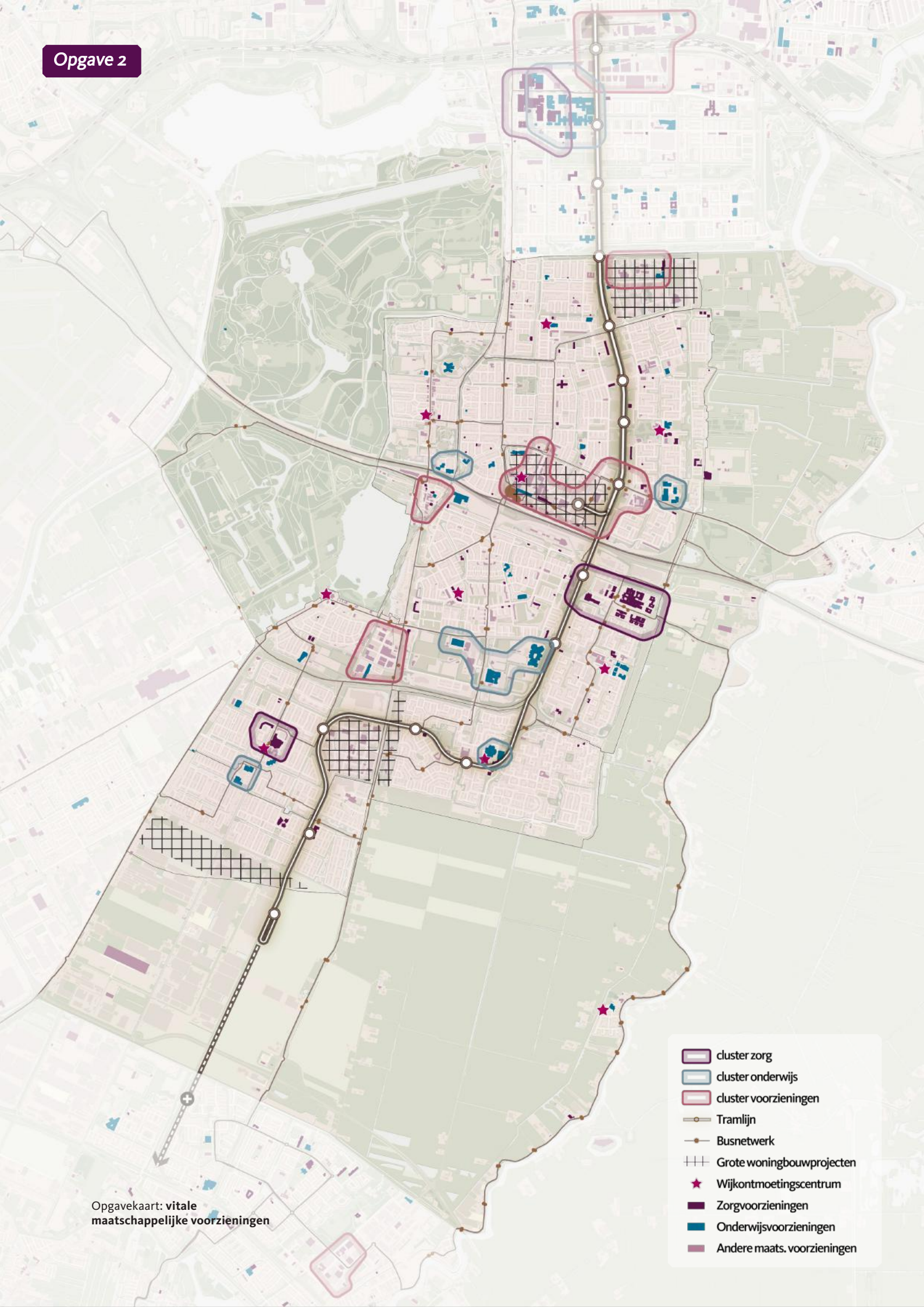
2 Aantrekkelijk woonklimaat

Een aantrekkelijk woonklimaat ontwikkelen dat aansluit bij de gewenste arbeidsmarkt in Amstelveen. (Inter)nationale kenniswerkers vragen om een veilige en groene woonomgeving met goede voorzieningen die tegemoet komt aan hun behoeften.

3 Kwaliteit van oudere woonmilieus

Kwaliteit en gebruik van de woonomgeving in oudere woonmilieus verandert: woningen en openbare ruimte raken versleten, buurtvoorzieningen verdwijnen en het groen verwildert.

Opgave 2

Opgavekaart: **vitale maatschappelijke voorzieningen**

Opgave 2

VITALE MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN

De vraag naar maatschappelijke voorzieningen groeit. De behoefte verandert op buurt- en wijkniveau met de demografische veranderingen - vergrijzing en individualisering - en het aanbod voldoet straks niet meer. Voorzieningen moeten meer gaan 'meebewegen'.

Probleemdefinitie

Groeiende druk op maatschappelijke voorzieningen

Als gevolg van demografische veranderingen verandert op lange termijn de samenstelling van de inwoners van Amstelveen: er komen steeds meer ouderen én jongeren erbij. Er is sprake van een dubbele ontwikkeling: vergrijzing én vergroening. Er is nu al sprake van een groeiende druk op maatschappelijke voorzieningen in de wijk, met name op gebied van zorg, onderwijs en cultuur. Op termijn van 2040 zal die druk op bestaande voorzieningen verder toenemen als we hiermee nu geen rekening houden in lopende gebiedsontwikkelingen. Enerzijds gaat het om kwantiteit: het aantal en de spreiding van voorzieningen over de wijken. En anderzijds om kwaliteit: maatschappelijke voorzieningen die beter passen bij de specifieke behoeften van de bewoners en die in de tijd mee veranderen met de wijk.

Amstelveense opgave

Ruimte maken voor vitale voorzieningen

De druk op maatschappelijke voorzieningen is nu al hoog. Zo is er bijvoorbeeld een groeiend tekort aan ruimte voor huisartsen, fysiopraktijken en kinderdagverblijven. Kleine voorzieningen verdwijnen steeds meer uit de wijken en worden geconcentreerd op enkele plekken, zoals het Stadshart. Maatschappelijke voorzieningen zijn steeds minder op loop- of fietsafstand en zijn vaak niet gekoppeld aan openbaar vervoer. Ook in nieuwe gebiedsontwikkelingen wordt nog (te) weinig rekening gehouden met het ontwikkelen van voorzieningen en maatschappelijk vastgoed, bijvoorbeeld in Amstelveen-Zuid. Dit leidt tot de opgave om dagelijkse voorzieningen op een goede manier te spreiden over de wijken en stedelijke voorzieningen beter bereikbaar te maken met fiets en openbaar vervoer. Een netwerk van wijkcentra is cruciaal voor de vitaliteit in de wijken.

Drie subopgaven:

1 Capaciteit van zorgvoorzieningen

De capaciteit van zorgvoorzieningen is in een aantal wijken niet toereikend. Amstelveen groeit nog verder, waardoor het voorzieningenniveau onder druk komt te staan.

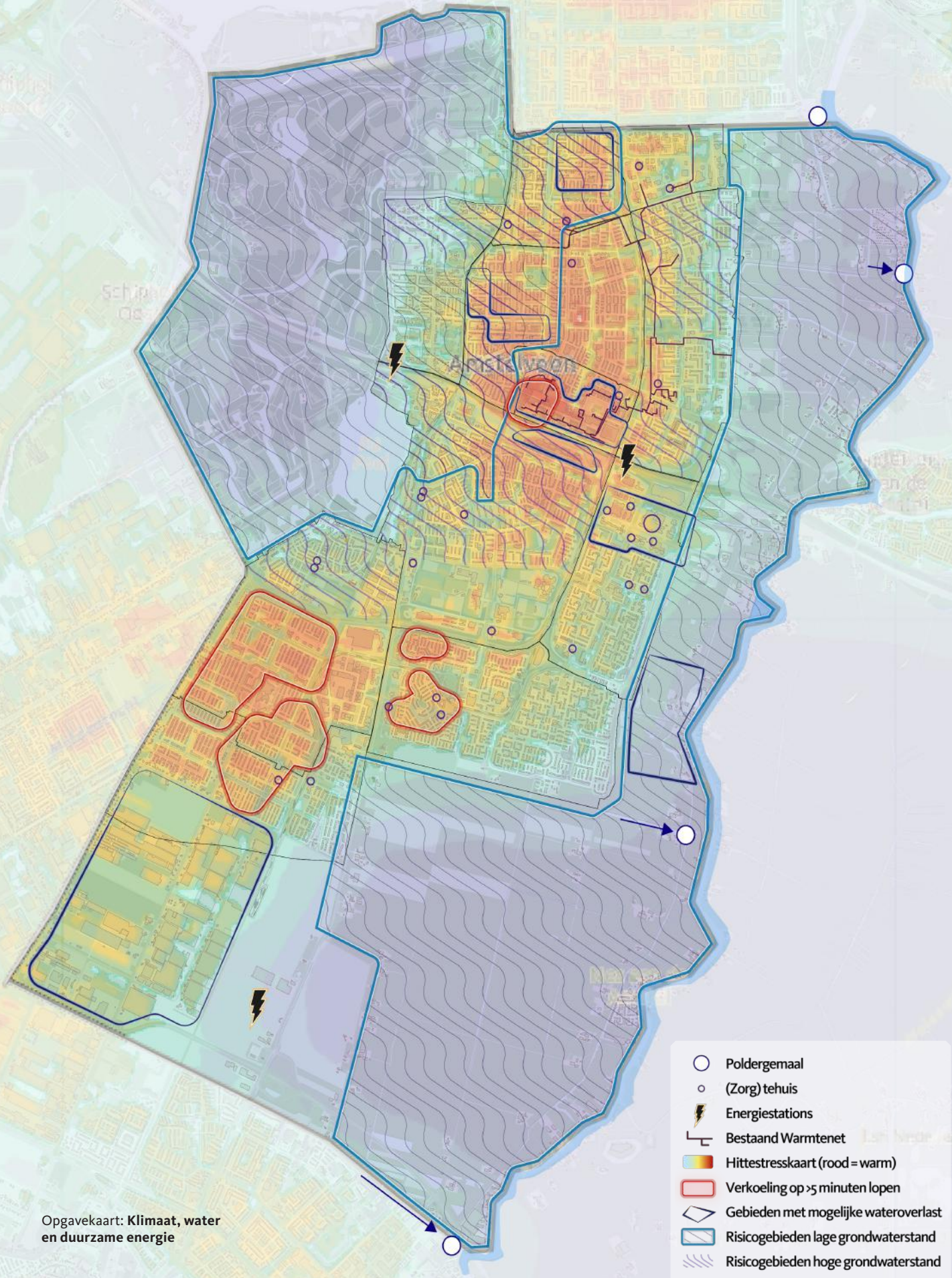
2 Druk op jeugdvoorzieningen

In verschillende wijken zitten scholen, kinderopvang en buitenschoolse opvang aan de grenzen van hun capaciteit. Op lange termijn is meer ruimte en flexibele capaciteit nodig.

3 Spreiding van voorzieningen

De spreiding van maatschappelijke voorzieningen en de bereikbaarheid ervan vraagt om aandacht. Voorzieningen zijn ongelijk verdeeld en niet voor iedereen even goed bereikbaar.

Opgave 3

Opgavekaart: **Klimaat, water en duurzame energie**

Opgave 3

KLIMAAT, WATER EN DUURZAME ENERGIE

KLIMAATPROBLEMEN KOMEN HOE DAN OOK OP ONS AF. WATEROVERLAST EN LANGERE PERIODEN VAN DROOGTE EN WARMTE GAAN NIET AAN ONS VOORBIJ. DAARNAAST STAAN WE AAN DE VOORAVOND VAN DE ENERGIETRANSITIE EN ZETTEN WE IN OP CIRCULAIRE KETENS VAN MATERIALEN, GRONDSTOFFEN EN TRANSPORT. AANPASSINGEN IN HET STEDELIJK WEEFSEL VRAGEN NU OM VOORBEREIDING.

Probleemdefinitie

Inspelen op veranderingen in klimaat en energie

Klimaatveranderingen leiden tot langere perioden van droogte: het aantal tropische dagen en de maximumtemperatuur blijft stijgen. Dat leidt tot steeds grotere gezondheidsrisico's in binnenstedelijk gebied en tot een grote behoefte aan koele buitenruimte. Naast hittestress en watertekort komt ook wateroverlast vaker voor: het regent vaker en meer, met een grote hoeveelheid water bij piekbuien. Dit leidt steeds vaker tot schade aan natuur, gebouwen en infrastructuur. Ook Amstelveen kan deze klimaatproblemen niet ontlopen en zal moeten inspelen op maatregelen voor de lange termijn. Het energievraagstuk is niet minder urgent: de transitie naar duurzame energie heeft grote effecten op de leefomgeving. Naast het ruimtebeslag voor opwek van duurzame energie vergt met name de aanleg van de energie-infrastructuur (leidingen, stations, etc.) ingrijpende maatregelen in de leefomgeving. Ook de omgang met materialen, grondstoffen en afval vraagt om flinke vernieuwing. De opgave zit in het ontwikkelen van circulaire ketens van grondstoffen met minder afval en uitval.

Amstelveense opgave

Groene, koele plekken met ruimte voor water en energie

Amstelveen kenmerkt zich in de regio als een groene stad. Desondanks zijn de plekken waar kwetsbare inwoners verblijven, vaak niet met voldoende groen ingericht om tegen de hitte te beschermen. Het 'stenige' Stadshart is een van heetste plekken in de zomer, maar tegelijkertijd wonen hier veel kwetsbare, oudere bewoners. Ook in wijken en buurten verschilt het aandeel openbaar groen en water sterk. Ook private tuinen raken steeds meer versteend. Daarom is het aantal koele plekken op loopafstand niet altijd toereikend. Naast verschillen in groen heeft de stad een sterke variatie in bodemopbouw en stedelijke inrichting. Hierdoor ondervinden diverse wijken overlast van teveel of te weinig water. De opgaven voor klimaat en water laten zich in de uitvoering goed combineren met ruimte maken voor duurzame energie. Met name de aanleg van energie-infrastructuur biedt kansen voor het vergroenen van de openbare ruimte in combinatie met stimulansen voor gezondheid.

Drie subopgaven:

1 Hittestress en verkoeling

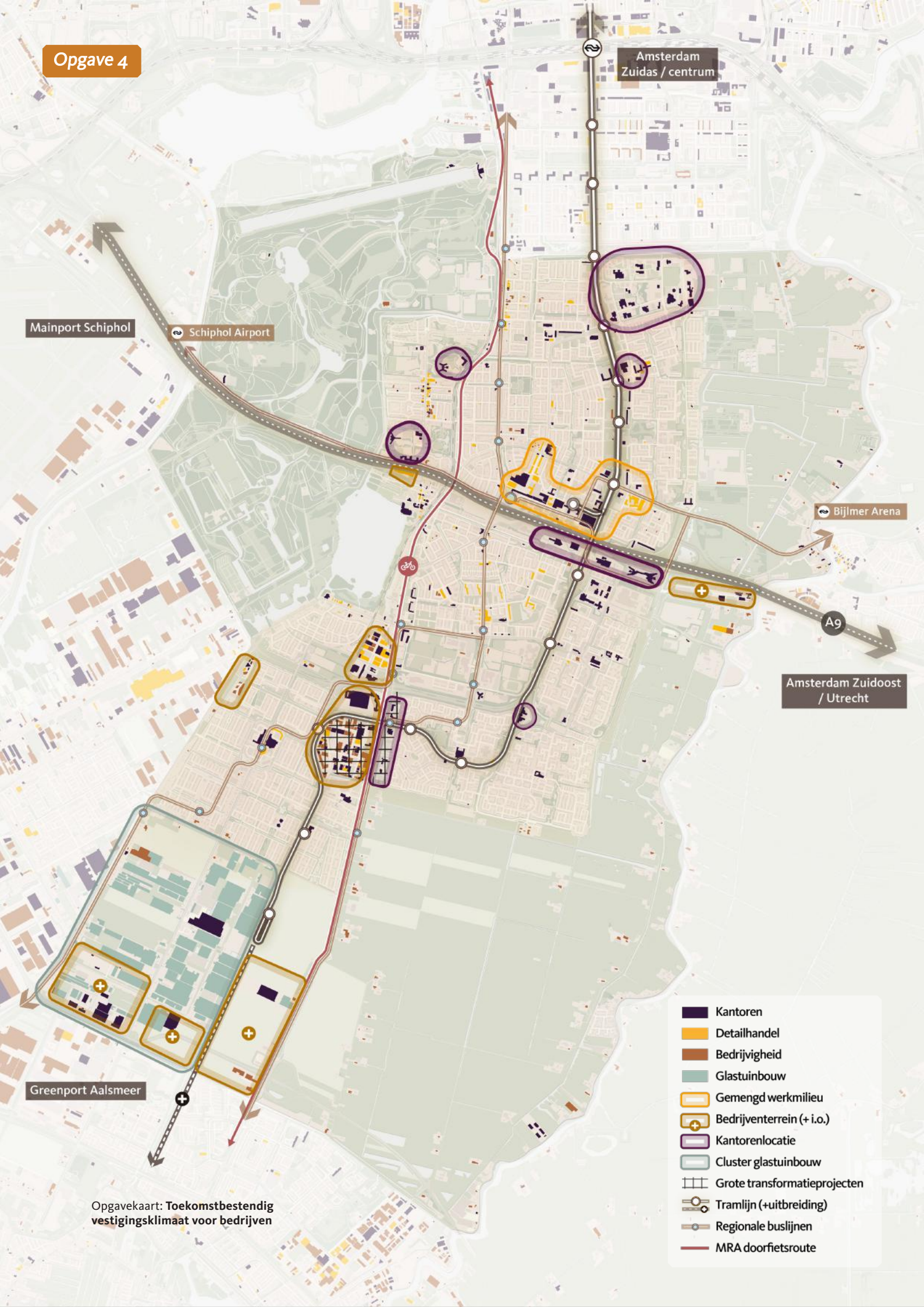
Realiseren met verkoelende plekken in het stedelijk gebied door het hittebestendig inrichten van de openbare ruimte (met groen en water) en het beter bereikbaar maken van koele plekken in de nabijheid voor kwetsbare groepen.

2 Overlast van water en droogte

Omgaan met de toename van hevige regenbuien en toename van hoeveelheid regen bij piekbuien met hiernaast langdurige perioden van droogte.

3 Overgaan op duurzame energie

Verminderen van het verbruik van energie en inzetten op het duurzaam opwekken en transporteren van duurzame energie uit duurzame energiebronnen (met name zon).

Opgavekaart: **Toekomstbestendig vestigingsklimaat voor bedrijven**

Opgave 4

TOEKOMSTBESTENDIG VESTIGINGSKLIMAAT

Een toekomstbestendig vestigingsklimaat voor bedrijven is belangrijk om de vestigings-, groei- en verplaatsingsdynamiek van ondernemers op te kunnen vangen, het MKB vitaal te houden en ondernemers en inwoners toekomstperspectief te bieden. En daarmee bij te dragen aan een breed aanbod van banen, een goede woon-werk balans en een leefbare, vitale stad.

Probleemdefinitie

Veranderende eisen aan het vestigingsklimaat

Amstelveen is een aantrekkelijke vestigingsplaats voor de zakelijke dienstverlening, maatschappelijke organisaties, het brede MKB en internationale bedrijven. De laatste jaren is het aantal ZZP-ers toegenomen. De hoge woon- en leefkwaliteit is een belangrijke vestigingsfactor voor bedrijven. Om de beschikbaarheid van (internationaal) personeel zeker te stellen zijn voldoende aantrekkelijke woningen en voorzieningen en goede mobiliteitsverbindingen nodig. Onder invloed van economische en sociaal-maatschappelijke ontwikkelingen vraagt de markt om duurzame en flexibel te gebruiken panden in gemengde, groene, gezonde (woon-)werkmilieus met een duurzame en aantrekkelijke uitstraling waar ruimte is voor ontmoeting en uitwisseling. Ook in de retail en leisure zien we een ontwikkeling waarin de beleving van de klant centraal staat. De kwaliteit van het woon- en leefklimaat staat onder druk en Amstelveense locaties – waar überhaupt nog ruimte voor werken is – voldoen (nog) onvoldoende aan de kwaliteitseisen van moderne gebruikers.

Drie subopgaven:

Amstelveense opgave

Passende ruimte voor diverse sectoren

Veranderende vestigingseisen van bedrijven stellen Amstelveen voor de opgave om te (blijven) investeren in een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor de bedrijven van de toekomst en bedrijven die een economische en/ of maatschappelijke meerwaarde hebben voor Amstelveen. Dit vraagt, naast een aantrekkelijk woon- en leefklimaat met voldoende recreatie- en leisuremogelijkheden, om passende ruimte voor economische functies. Dit varieert van kleinschalige (kantoor-)werkplekken in de wijken tot ruimte voor kantoren, detailhandel, horeca, cultuur en leisure in gemengde (woon-)werkmilieus in het stadshart of nabij OV-knooppunten. En vraagt om recreatieve voorzieningen (wandel, fiets en vaarroutes) en leisurefuncties verspreid over de stad. Tot slot is plek nodig voor bedrijfsruimten op ongemengde bedrijventerreinen (BTAZ). Belangrijk vraagstuk in de economie is het streven naar een circulaire economie: het verkorten en circulair maken van productie- en transportketens, een duurzaam hergebruik en materialen en grondstoffen en upcycling van reststromen. Verduurzaming speelt een belangrijke rol in alle economische functies en sectoren (zie PLECK 4.0).

1 Voldoende ruimte voor werken

Aanbod van voldoende ruimte als voorwaarde voor een divers en kwalitatief aanbod van kantoren, bedrijven, voorzieningen (horeca, detailhandel, cultuur, leisure) en glastuinbouw.

2 Kwalitatief passende ruimte voor werken

Inspelen op hogere eisen en flexibel gebruik door een duurzame inrichting van werklocaties, met voorzieningen, groen en verblijfskwaliteit – al dan niet gemengd met andere functies.

3 Op de juiste plek: mengen én scheiden

Bedrijven en werkfuncties mengen waar het kan, en scheiden waar het moet. Naast ongemengde bedrijventerrein zoeken naar concentratie en menging van werken in binnenstedelijk gebied, in en om centra en nabij OV-knooppunten en OV-halten.

Opgave 5

Opgavekaart: **Gezonde leefomgeving voor iedereen**

Opgave 5

GEZONDE LEEFOMGEVING VOOR IEDEREEN

Amstelveen is in het algemeen een gezonde gemeente, maar de gezondheids-verschillen tussen wijken nemen toe. Enkele wijken scoren relatief laag in de regio. Een leefomgeving die de gezondheid beschermt en stimuleert, is echter van belang voor alle Amstelveners.

Probleemdefinitie

Gezondheidsverschillen tussen wijken nemen toe

Gezondheid speelt een steeds grotere rol in de kwaliteit van de leefomgeving. Een langere levensverwachting gaat in ons land – en dus ook in Amstelveen – gepaard met een toename van het aantal mensen dat kampt met welvaartsziekten. Amstelveen is relatief een gezonde gemeente vergeleken met andere gemeenten in de MRA, maar in bepaalde wijken groeien de gezondheidsproblemen. Vooral in oudere wijken (Bankras, Groenelaan, Middenhoven, Uilenstede) zien we toename van overgewicht, hart- en vaatziekten en scoort meer dan de helft van de inwoners onder de beweegnorm (gem. 1 uur p/week matig bewegen). De verschillen tussen wijken binnen Amstelveen nemen toe. Een gezonde leefstijl (gezond eten, actief bewegen, sociaal contact) is de sleutel om welvaartsziekten te verminderen en op langere termijn te voorkomen. Een gezonde leefomgeving is hiervoor een belangrijke voorwaarde.

Amstelveense opgave

Stimulansen door een gezonde leefomgeving

Een goede inrichting van de leefomgeving kan de gezondheid beschermen en een gezonde leefstijl stimuleren. Enerzijds door een betere gezondheidsbescherming: het wegnemen en voorkomen van milieuhinder en overlast. Zo heeft de ligging van Amstelveen in de directe invloedsfeer van Schiphol en de A9 met grote stedelijke uitvalswegen een negatief effect op het welbevinden van Amstelveners. Groen in de openbare ruimte kan schadelijke invloeden van luchtverontreiniging, hitte en geluid verminderen. Bijvoorbeeld door afvang van fijnstof of het bieden van schaduw. Evenzeer gaat het om gezondheidspreventie: een leefomgeving die uitnodigt tot sociale ontmoeting en aanzet tot fysiek bewegen: lopen, fietsen, tuinieren, etc. Aantrekkelijk en toegankelijk openbaar groen in de woonomgeving – in de buurt én in recreatiegebieden rond de stad – is van groot belang om ontmoetingen en bewegen duurzaam te stimuleren.

Drie subopgaven:

1 Gezondheidsverschillen tussen wijken

Binnen Amstelveen nemen de verschillen in gezondheid op wijkniveau toe. Met name de leefomgeving van kwetsbare doelgroepen in de oudere wijken vraagt om een impuls.

2 Bescherming tegen omgevingsinvloeden

De milieuhinder en overlast van infrastructuur hebben lokaal negatieve effecten op de gezondheid en welzijn van omwonenden. Toename van blootstelling aan geluid en (fijn)stof.

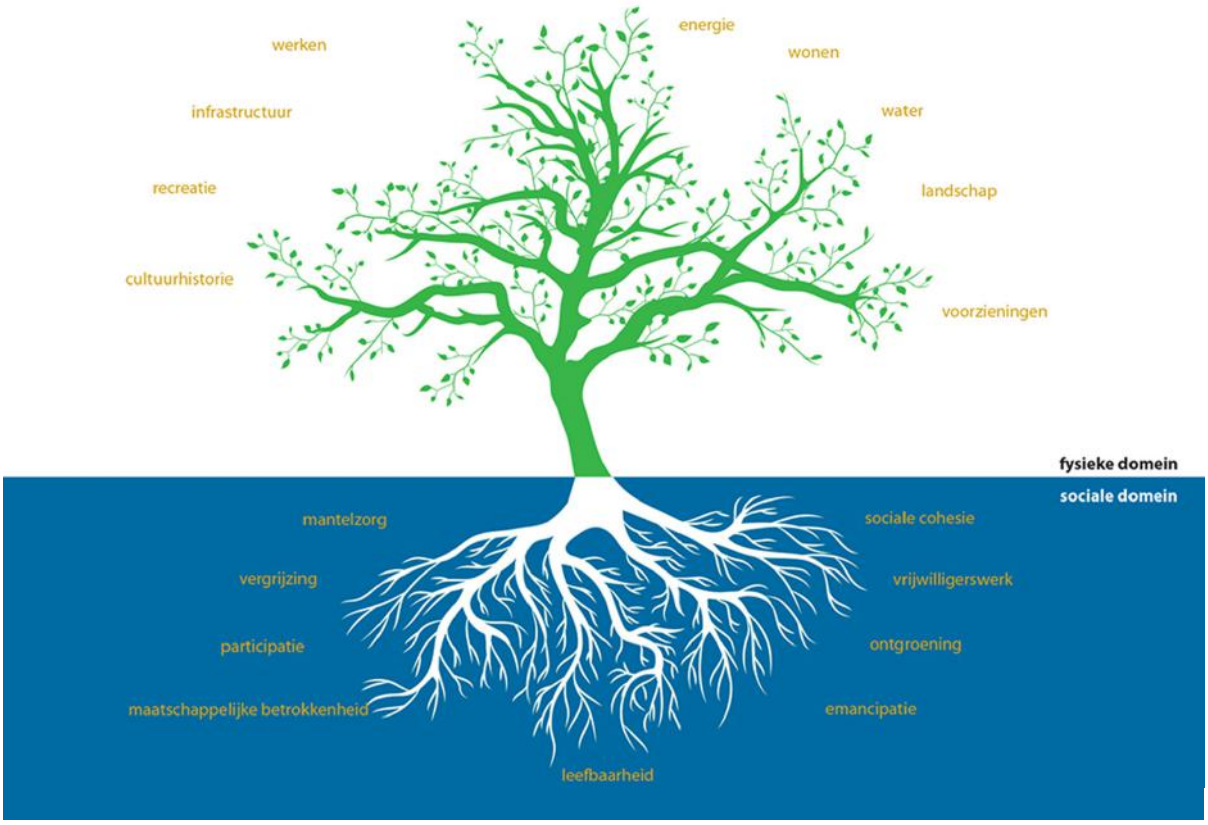
3 Preventie: ontmoeting en actief bewegen

Gezonde leefstijl en gezond gedrag stimuleren door een groene en gezonde leefomgeving die uitnodigt tot sociale ontmoetingen en actief fysiek bewegen (lopen, fietsen, etc.).

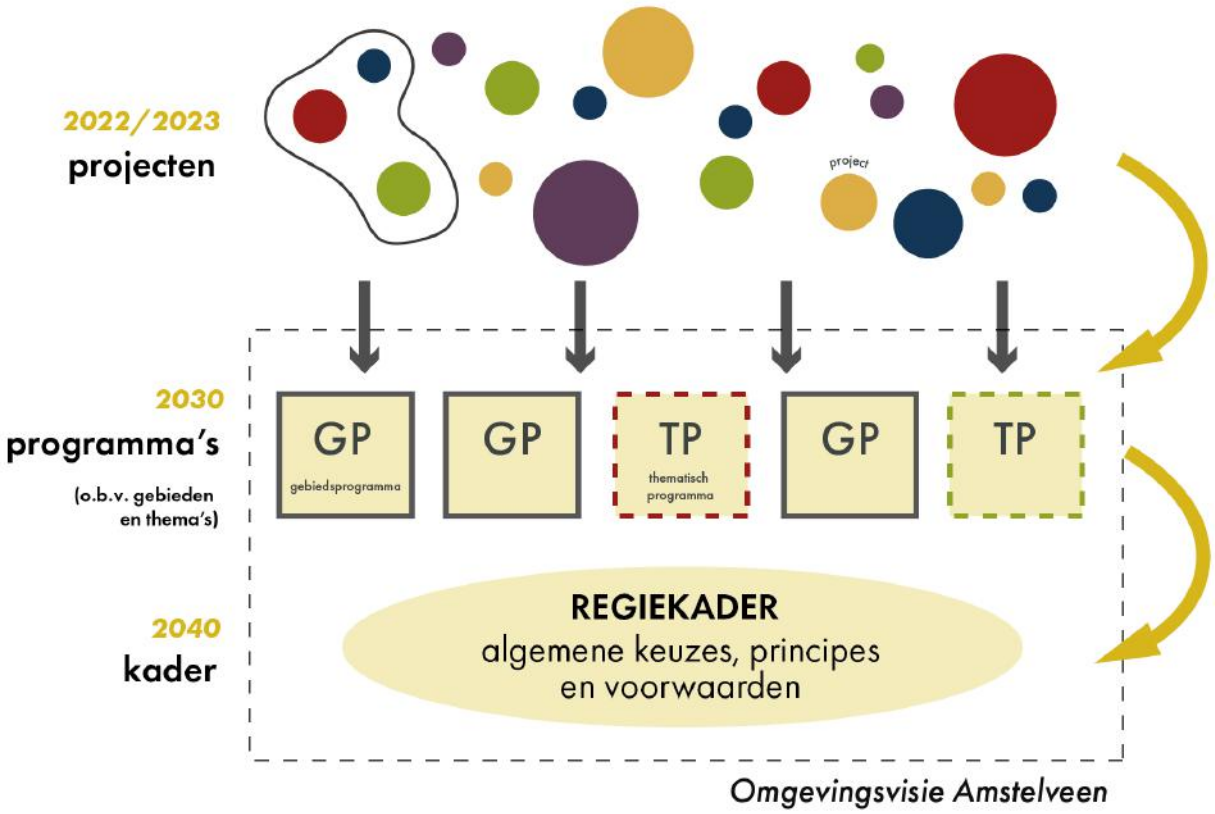
Blok 3: Omgevingsvisie voor Amstelveen

Met deze opgavennotitie – en de vijf opgaven in het bijzonder – leggen we de basis voor de Omgevingsvisie. In dit deel staan we stil bij de vraag waarom een Omgevingsvisie nodig is, en welke functie en vorm deze kan krijgen. Tevens schetsen we op hoofdlijnen de aanpak om tot samenhang tussen de opgaven te komen en het vervolgproces in de komende maanden.

Omgevingsvisie: samenkomst van het fysieke en sociale domein

Omgevingsvisie: regiekader voor projecten en programma's

Omgevingsvisie: wat en waarom?

Amstelveen vraagt om een pragmatische en effectieve Omgevingsvisie. Geen nieuw groots verhaal over de stad, maar een krachtig regiekader voor 'Groei in balans'. Een helder kader dat met ruimtelijke principes sturing geeft aan meer samenhang in beleid en tussen de diverse projecten. De Omgevingsvisie ondersteunt zo meer integraliteit in de uitvoering.

Waarom een Omgevingsvisie voor Amstelveen?

Op 1 januari 2024 treedt naar verwachting de Omgevingswet in werking. Deze wet vervangt een veelheid aan losse wetten. Het is bedoeld om het voor inwoners en ondernemers makkelijker en duidelijker te maken wat het ruimtelijk beleid van de gemeente is en ook om sneller een vergunning aan te vragen. De Omgevingswet geeft aan dat overheden binnen 3 jaar na vaststelling van de wet een Omgevingsvisie moeten hebben. Uiterlijk 1 januari 2027 moet deze dus gereed zijn.

Onderdeel van de Omgevingswet is dat alle overheden in beeld brengen wat de lange termijn ontwikkeling van de gemeente is, in een zogenaamde Omgevingsvisie. Dit is een integrale visie op de fysieke leefomgeving waarin niet alleen klassieke onderwerpen als wonen, werken en bereikbaarheid een plek krijgen, maar ook meer sociale onderwerpen als gezondheid en leefkwaliteit. In bijgaand figuur is dit overzichtelijk weergegeven.

Naast de juridische aanleiding tonen we in de opgavennotitie ook de inhoudelijke aanleiding om een Omgevingsvisie voor Amstelveen te maken. De vorige hoofdstukken laten zien dat er veel (nieuwe) ontwikkelingen op Amstelveen afkomen in de komende jaren. De fysieke ontwikkelruimte wordt steeds meer beperkt waardoor moeten er integrale keuzen nodig zijn. De Omgevingsvisie is hét instrument om de strategische keuzen voor de komende jaren inzichtelijk te maken en vast te stellen als regiekader voor beleid en projecten.

Functie Omgevingsvisie: regiekader voor 'Groei in balans'

De gemeente werkt volop aan allerlei lopende projecten en nieuwe gebiedsplannen die vragen om afstemming en synergie. Tevens is er behoefte aan een helder regiekader voor het beoordelen van initiatieven van ontwikkelaars en bewoners die willen investeren in de fysieke leefomgeving. Hiermee is de Omgevingsvisie Amstelveen sterk praktisch ingestoken, en biedt het geen 'groots' verhaal over de stad of een utopisch vergezicht op de toekomst.

De functie van de Omgevingsvisie: een praktisch kader voor regie. Een Regiekader voor regio op 'Groei in balans', regie op afstemmen van beleid en regie op projecten en initiatieven. De Omgevingsvisie heeft een kaderstellend karakter op basis van richtinggevende principes die handvatten bieden voor sturing. Hiermee heeft de Omgevingsvisie ook écht lokaal impact, is herkenbaar voor bestuur en politiek en ondersteunt de keuzen op uitvoeringsniveau.

Daarom ligt het startpunt van de Omgevingsvisie bij de actualiteit en bouwen we voort op lopende projecten en plannen. Een aantal deelprojecten worden nu al samengebracht in concrete gebiedsprogramma's. Voorbeelden hiervan zijn de A9-zone en Legmeer. Het werken in gebiedsprogramma's kan worden ondersteund door de Omgevingsvisie door richtinggevende principes en duidelijke kaders en voorwaarden te bieden. Dat maakt de Omgevingsvisie praktisch, flexibel en handzaam voor de uitvoering van projecten. In het bijgevoegde schema geven we de opbouw van projecten-programma's-visie weer.

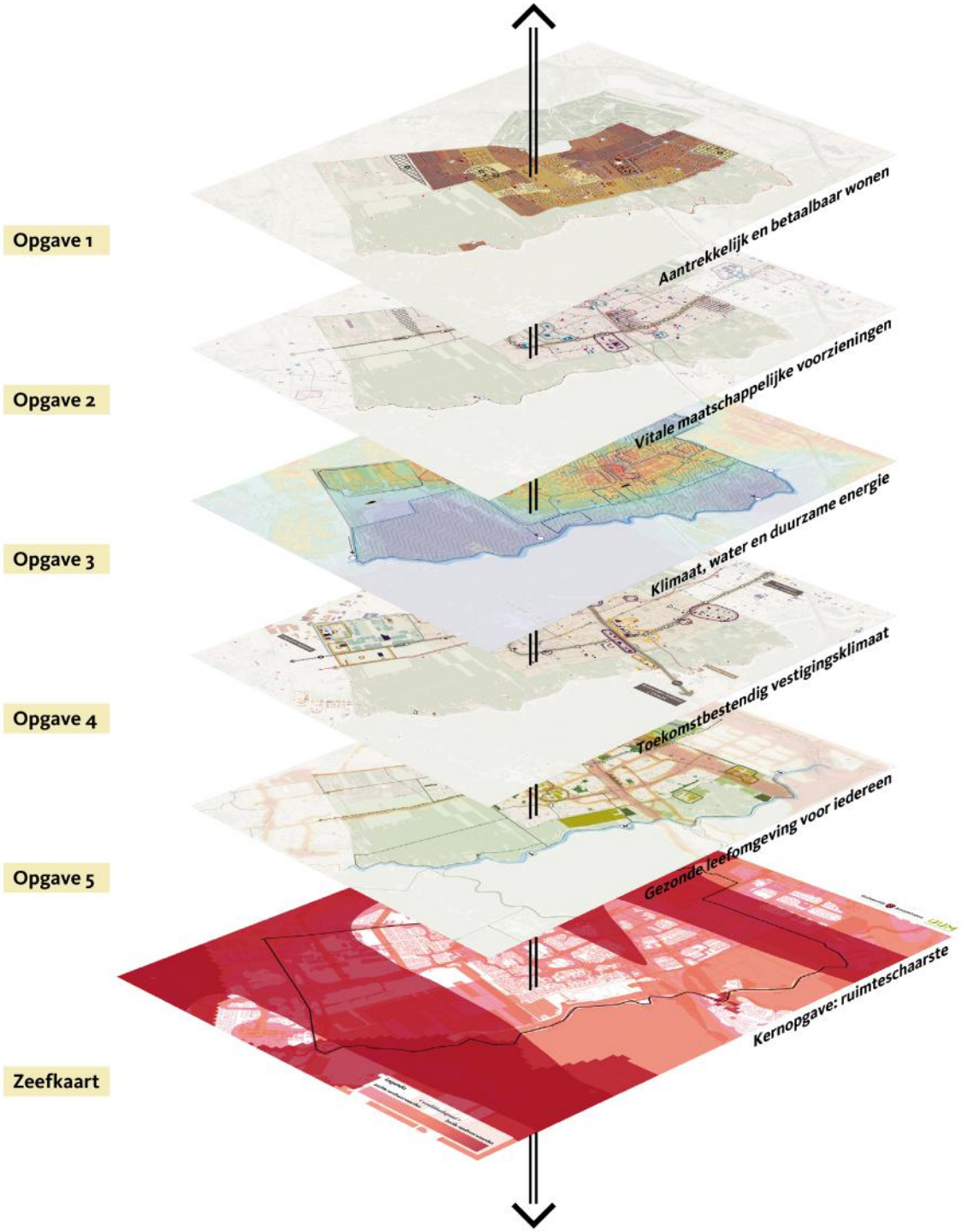
Vorm van de Omgevingsvisie: compact, handzaam kader

De Omgevingswet geeft aan dat de vorm van de Omgevingsvisie vrij is. De wet geeft overheden de opdracht om een visie te maken die past bij de overheidslaag. Er zijn dus Omgevingsvisies die heel uitgebreid zijn en een compleet nieuw verhaal voor een stad maken (zoals Amsterdam) en er zijn Omgevingsvisies die vooral een opeenstapeling van bestaand beleid zijn, zoals Ouder-Amstel en Uithoorn.

Amstelveen kiest voor een pragmatische aanpak: geen nieuw verhaal, maar wél het bijeenbrengen van bestaand beleid en vernieuwing waar nodig voor nieuwe ontwikkelingen op gebied van economie, voorzieningen, klimaat, energie of gezondheid. De vijf opgaven uit deze opgavennotitie zijn hierin leidend. De Omgevingsvisie is de satéprikker door alle beleid: het stroomlijnt vastgesteld beleid en beleid in ontwikkeling. Zie onderstaand schema.

De Amstelveense Omgevingsvisie zorgt ervoor dat we de belangrijkste opgaven in de komende jaren integraal kunnen oppakken. Een Omgevingsvisie die ons helpt om onze groeiende stad in balans te houden. Het wordt een compact document dat gebruikt kan worden bij concrete ruimtelijke initiatieven of gebiedsprocessen, en dus concreet genoeg moet zijn om ruimtelijke keuzen te kunnen maken. De Omgevingsvisie kan echter niet het antwoord op alles zijn. Er zullen nog gebiedsgerichte of thematische uitwerkingen plaats moeten vinden én het is goed dat de Omgevingsvisie niet alles vastlegt maar juist voldoende ruimte biedt voor nieuwe ontwikkelingen of initiatieven.

Aanpak: van opgaven naar regiekader

BALANSPROEVEN
Integraal en gemeentebreed: synergie of kortsluiting tussen opgaven

PRINCIPES VOOR GROEI IN ONTWIKKELING

Aanpak: van opgaven naar regiekader

In de Omgevingsvisie vertalen we de opgaven uit deze opgavennotitie naar een integraal regiekader voor de fysieke leefomgeving. De essentie: opgaven combineren en samenhang aanbrengen. En op basis hiervan een helder regiekader opstellen voor integrale keuzen die sturend zijn voor de ontwikkeling van Amstelveen tot 2040.

Opmaat voor Omgevingsvisie: balansproef en principes

Deze opgavennotitie legt het fundament voor de Omgevingsvisie. Om de Omgevingsvisie daadwerkelijk te kunnen opstellen, zijn twee belangrijke vervolgstappen nodig om tot die integrale visie te komen. Deze vervolgstappen zijn:

1. Balansproef: de belangrijkste vijf opgaven worden met elkaar geconfronteerd in een zogenaamde *balansproef (Groei in balans)*. Dit leidt enerzijds tot synergie op welke punten en plekken de opgaven elkaar versterken door functies te combineren en te integreren. Anderzijds kan er ook wrijving ontstaan tussen opgaven: waar zitten opgaven elkaar in de weg? En welke keuzen zijn dan nodig? De eerste verkenningen leiden al tot bepaalde 'hotspots' waar doelen en functies sterk bij elkaar komen en veel meerwaarde is te behalen door functiecombinaties en meervoudig ruimtegebruik.

2. Ruimtelijke principes: de Omgevingsvisie wordt kaderstellend opgebouwd rond een aantal *ruimtelijke principes* die met elkaar richting geven aan de toekomst van Amstelveen. Dus zeker geen uitgewerkte blauwdruk, maar principes die helpen om sectoraal beleid met elkaar te stroomlijnen en af te stemmen. De ruimtelijke principes zijn belangrijke handvatten om te sturen op de Amstelveense groei in balans.

Samenwerking en participatie

In het vervolg van 2023 voeren we de balansproeven uit en stellen we de ruimtelijke principes op. Dit wordt gedragen door collega's die verantwoordelijk zijn voor diverse beleidsthema's die relevant zijn vanuit de vijf opgaven. De Omgevingsvisie heeft immers meer betekenis voor de beleidsvorming als deze praktisch toepasbaar is en er intern eigenaarschap voor is. De balansproeven zijn gerichte bijeenkomsten om samen tot integratie te komen van de vijf opgaven en het samenhangende regiekader.

Op basis van de balansproeven en de ruimtelijke principes komen we tot een helder en wervend regiekader die aansprekend is voor bewoners, bedrijven en andere externe partners (zoals corporaties, waterschap, RWS, naburige gemeenten, etc.). Op basis hiervan organiseren we een 'licht' participatieproces met enkele bijeenkomsten voor zowel bewoners als externe partners. Compact, duidelijk en effectief. De externe partners hebben we in twee 'Partneroverleggen' ook al betrokken bij het opstellen van deze opgavennotitie.

Vervolgstappen Omgevingsvisie en OER

In de komende maanden voeren de zogenoemde 'Balansproeven' uit en blijven we goede afstemming zoeken met lopende beleidsprocessen zoals de Groenvisie, de Visie op gezonde leefomgeving, Woonvisie en Nota Sociaal Domein, en gebiedsprocessen zoals de A9-zone en Legmeer. In het najaar wordt ook al de basis van de Omgevingsvisie opgesteld en wordt het proces van de Omgevingseffect rapportage (OER) voorbereid door het opstellen van een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). Deze NRD wordt ook ter inzage gelegd.

De eerste helft van 2024 wordt vervolgens de Ontwerp-Omgevingsvisie geschreven en worden de milieugevolgen hiervan in de OER uiteengezet. Beide documenten worden voor de zomer van 2024 ter inspraak gelegd, waardoor we na de zomer van 2024 de Omgevingsvisie Amstelveen vast kunnen laten stellen door de Gemeenteraad.

Bijlage: uitwerking van de opgaven

In deze bijlage werken de vijf belangrijkste opgaven nader uit in drie subopgaven die kern vormen van deze opgaven. Deze kernpunten lichten we nader toe en onderbouwen we deze met cijfers, data en kaartmateriaal. Deze verdiepende analyse laat de urgentie en relevantie van deze opgaven zien voor de Omgevingsvisie. In de Omgevingsvisie worden uiteindelijk keuzen gemaakt op welke manier we met deze opgaven in samenhang willen omgaan.

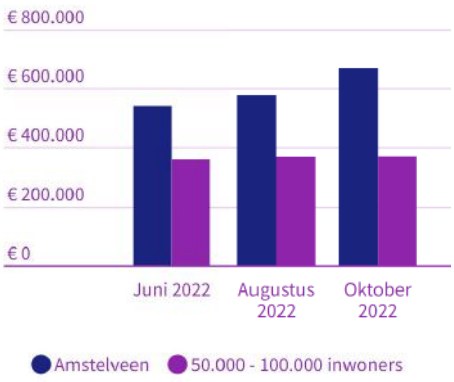

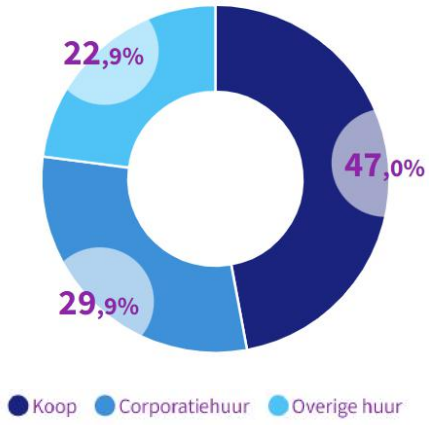

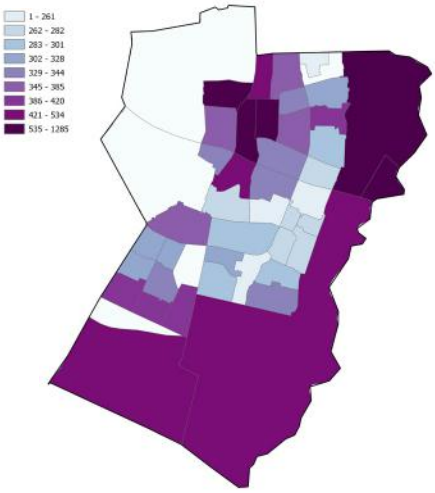
Opgave 1

BETAALBAAR EN AANTREKKELIJK WONEN

Doorstroming en betaalbaar wonen

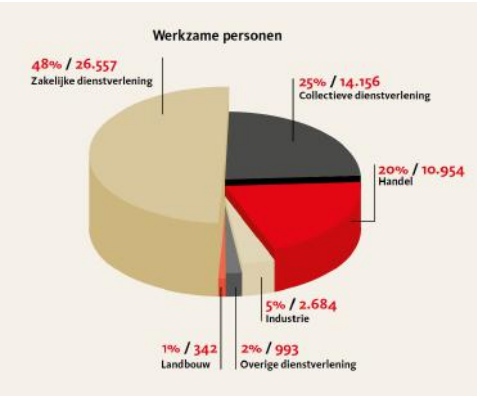

WOZ-waarden in Amstelveen zijn hoger t.o.v. gemeenten van dezelfde grootte - Kadaster, 2021

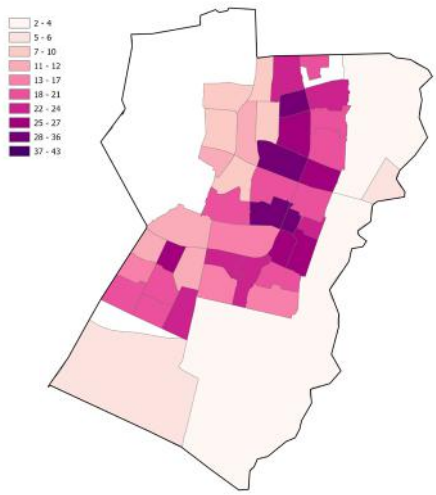
Relatief veel koop- en vrije sectorwoningen. Het **percentage sociaal** (29,9%) neemt af - ABF, 2022

Steeds minder wijken met '**starterswoningen**' (tussen 260.000 en 385.000) - CBS, 2018

Aantrekkelijk woonklimaat

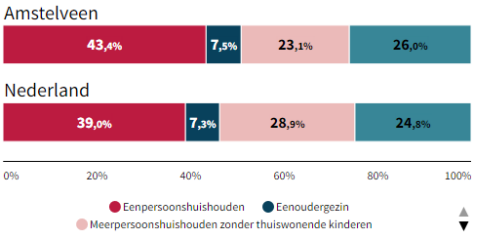

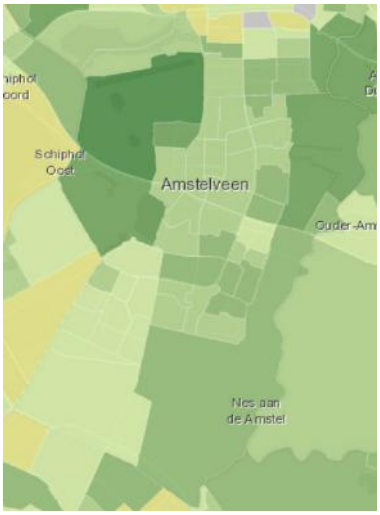
Relatief kleine groep van de bevolking is werkzaam in de landbouw of industrie - Amstelveen, 2022

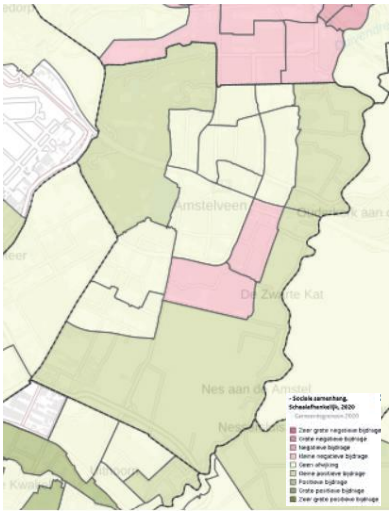
Internationals: ook een grote groep **partners (17%) en kinderen (31%)** - Decision, 2022

Wijken met een hoger percentage niet Westerse '**internationals**' (m.n. Japan en India) - CBS, 2022

Kwaliteit van oudere woonmilieus

Amstelveen kent een groot aandeel **eenpersoonshuishoudens** (43,4%) - CBS, 2022

Groene voorzieningen in de buurt en op afstand verschilt per wijk, Klimaateffectatlas, 2020

Sociale samenhang (per wijk): verschil in positieve en negatieve bijdrage - Leefbarometer, 2020

Opgave 1

BETAALBAAR EN AANTREKKELIJK WONEN

Opgave in Keizer Karelpark

Doorstroming en betaalbaar wonen

ER IS EEN GROEIENDE VRAAG NAAR PASSENDE WONINGEN VOOR STARTERS, STUDENTEN EN JONGE GEZINNEN. DE DOORSTROMING STAGNEERT ECHTER IN DE WONINGMARKT EN IN DE WIJKEN.

- de verwachting is dat de vraag naar betaalbare huur- en koopwoningen ook op lange termijn 2040 blijft stijgen;
- met de vergrijzing groeit de groep ouderen die langer thuis blijft wonen in een te ruime woning; de doorstroming in wijken komt niet op gang;
- het aandeel alleenstaande groeit binnen Amstelveen: inmiddels is 46% alleenstaand, waarvan 7% met een of meer kinderen;
- met het overgrote aandeel eengezinswoningen in Amstelveen missen er woonvormen die passen bij de demografie van de wijk, bijvoorbeeld woonzorgwoningen.

Opgave in Kronenburg

Aantrekkelijk woonklimaat

EEN AANTREKKELIJK WOONKLIMAAT ONTWIKKELEN DAT AANSLUIT BIJ DE GEWENSTE ARBEIDSMARKT IN AMSTELVEEN. (INTER)NATIONALE KENNISWERKERS VRAGEN OM EEN VEILIGE EN GROENE WOONOMGEVING MET GOEDE VOORZIENINGEN DIE TEGEMOET KOMT AAN HUN BEHOEFTEN.

- 'werken volgt wonen'; kwaliteit van wonen en woonomgeving is een belangrijke factor voor het versterken van het economisch vestigingsklimaat in Amstelveen;
- samenstelling van internationale werknemers verandert; expats met een niet-westerse achtergrond hebben minder te besteden en richten zich op eigen gemeenschap;
- er is momenteel een groeiend tekort aan huur- en koopwoningen in het middensegment voor groepen die vaak maatschappelijke functie vervullen (onderwijs, zorg, politie, etc.);
- dit leidt tot 'gedrang' in de wijken met betaalbare, sociale woningen waarbij allerlei doelgroepen met diverse leefstijlen moeten integreren in een passende woonomgeving.

Opgave in Kostverloren

Kwaliteit van oudere woonmilieus

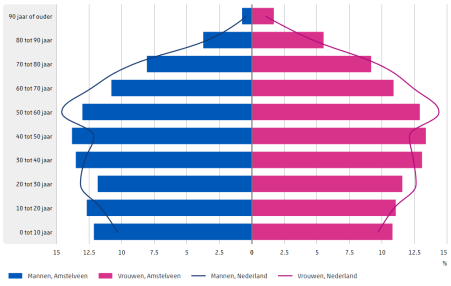
KWALITEIT EN GEBRUIK VAN DE WOONOMGEVING IN OUDERE WOONMILIEUS VERANDERT: WONINGEN EN OPENBARE RAKEN VERSLETEN, BUURTVOORZIENINGEN VERDWIJNEN EN HET GROEN VERWILDERT.

- voorkomen dat de huidige kwaliteit van de openbare ruimte vermindert. Er liggen koppelkansen met wonen en energie om de kwaliteit op peil te houden;
- behoud van lokale buurtvoorzieningen (sport, spel, winkels) in de wijken en versterken van de vitaliteit en het draagvlak van voorzieningen;
- het eigen organisatievermogen van bewoners en de sociale cohesie neemt af door hoge woonlasten, door huurprijzen en energie-armoede;
- groen in de wijk biedt te weinig gebruiksmogelijkheden en de bereikbaarheid van groen staat onder druk doordat aantrekkelijke recreatiegebieden voor inwoners op afstand liggen.

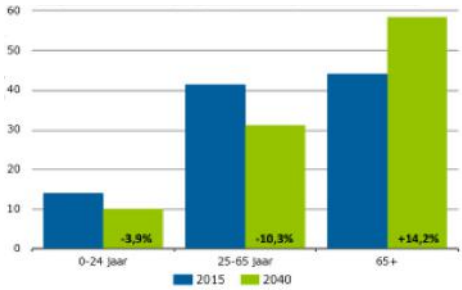
Opgave 2

VITALE MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN

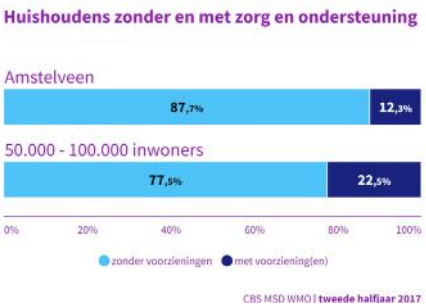
Capaciteit van zorgvoorzieningen

De leeftijdsopbouw verandert. O.a. met een **groeiende groep ouderen** - CBS, 2022

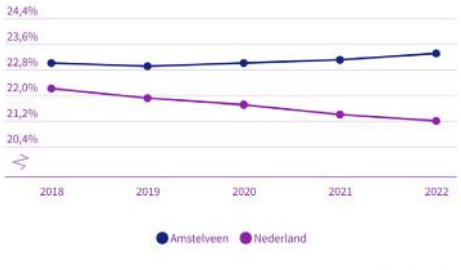

Prognose **uitgaven aan zorg** onder verschillende leeftijdsklassen - Amstelland, 2020

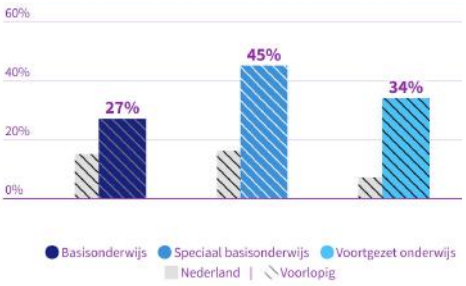

Huishoudens in Amstelveen hebben minder vaak **zorg of ondersteuning aan huis** - CBS, 2017

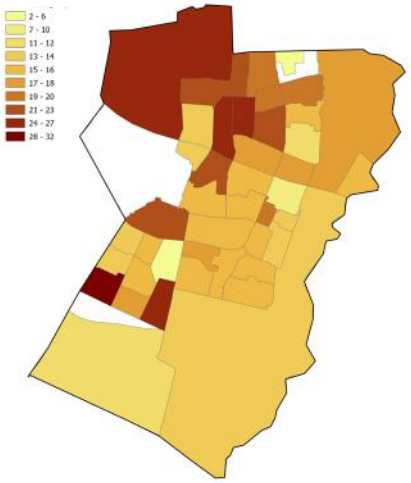
Voorzieningen voor de jeugd

Bevolkingsgroei 19 jaar en jonger t.o.v. Nederland: **Amstelveen 'vergroent'** - CBS, 2022

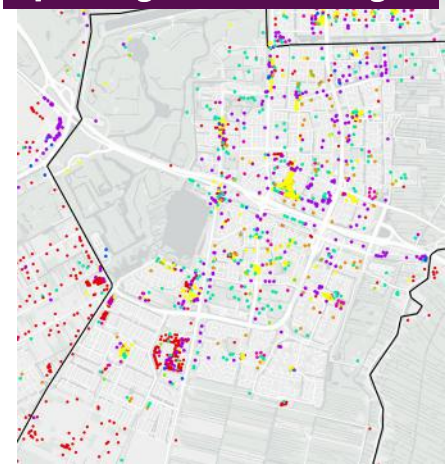

Prognose aantal **leerlingen** in Amstelveen: groei t.o.v. 2021 - DUO, 2022

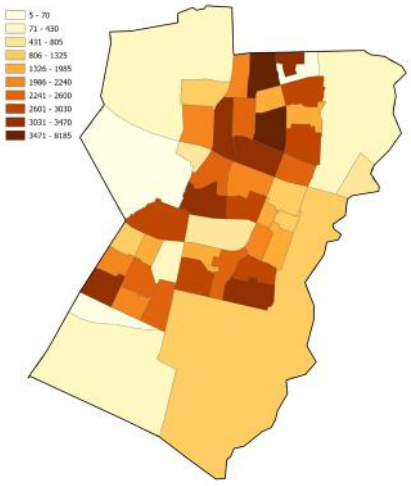

Waar wonen de meeste **kinderen** (0-15 jaar)? Dit zijn de verschillen per buurt - CBS, 2022

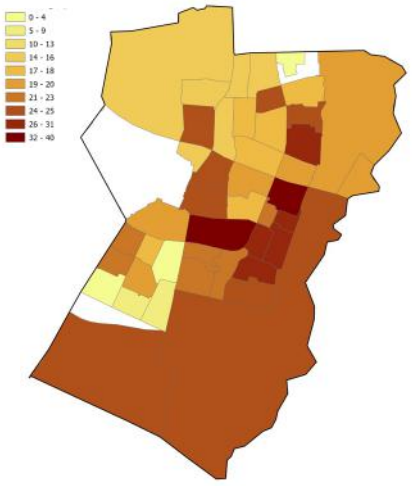
Spreiding van voorzieningen

Clustering van voorzieningen in stedelijke gebieden: hogere concentraties in het noorden - BAG, 2022

Inwonersdichtheid per buurt. Dit verandert de komende jaren door lopende projecten - CBS, 2022

Waar wonen de meeste **ouderen** (65+)? Dit zijn de verschillen per buurt - CBS, 2022

VITALE MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN

Opgave voor ziekenhuis Amstelland

Capaciteit van zorgvoorzieningen

De capaciteit van zorgvoorzieningen is in een aantal wijken niet toereikend. Amstelveen groeit nog verder, waardoor het voorzieningenniveau onder druk komt te staan.

- 'grijze golf': als gevolg van vergrijzing is te weinig betaalbare woonruimte voor ouderen die zorg nodig hebben. Dit geeft extra druk op ruimte voor eerstelijnszorg capaciteit;
- de extramuralisering van de zorg leidt tot een uitbreiding van zorgtaken bij huisartsen, waardoor het belang van medische centra in de wijk toeneemt;
- er zijn nieuwe vormen van woonzorghuisvesting nodig zijn die een efficiënte inrichting van zorg voor ouderen en kwetsbare thuiswonenden mogelijk maakt (thuiszorg);
- de prijs van maatschappelijk vastgoed is zo hoog dat maatschappelijke partijen hun huisvesting niet meer zelf kunnen realiseren. Dit zet de capaciteit verder onder druk.

Opgave in Middenhoven

Voorzieningen voor de jeugd

In verschillende wijken zitten scholen, kinderopvang en buitenschoolse opvang aan de grenzen van hun capaciteit. Op lange termijn is meer ruimte en flexibele capaciteit nodig.

- 'groene druk': scholen, kinderopvang en buitenschoolse opvang zitten grotendeels aan hun maximale capaciteit wat betreft ruimte en capaciteit;
- er is een groeiende ruimtevraag van scholen in de wijken (en internationale school) voor multifunctioneel gebruik; onderwijsvernieuwing vraagt om meer flexibel ruimtegebruik;
- er is grote behoefte om de schoolomgeving meer verkeersveilig maken en schoolpleinen groen in te richten; met name op piekmomenten leidt het verkeer tot onveilige situaties;
- open sportparken: er is behoefte van scholen en BSO voor medegebruik van sportparken buiten verenigingsverband en sport- en speelvoorzieningen in de directe omgeving.

Opgave in Amstelveen Zuid

Spreiding van voorzieningen

De spreiding van maatschappelijke voorzieningen en de bereikbaarheid ervan vraagt om aandacht. Voorzieningen zijn ongelijk verdeeld en niet voor iedereen even goed bereikbaar.

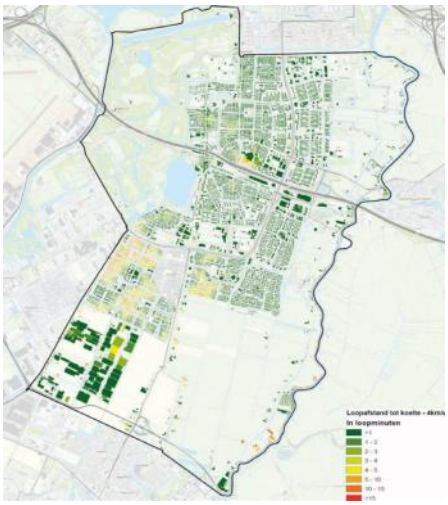
- combinatie van 'groene druk' en 'grijze golf' in demografie vraagt om een evenwichtige spreiding van voorzieningen, passend bij de behoeften en doelgroepen van de wijk;
- doel is om de belangrijkste voorzieningen voor inwoners in de wijk te hebben (binnen 10-15 min. lopen) en dit is vooral ten zuiden van de A9 een opgave;
- het is zaak de OV-bereikbaarheid van voorzieningen te verbeteren – nabij OV-halten en mobiliteitshubs – mede door de toenemende (parkeer)druk bij bestaande clusters;
- de integratie van voorzieningen staat onder druk bij gebiedsontwikkelingen vanwege de schaarste van ruimte en de gestegen prijzen voor maatschappelijk vastgoed.

KLIMAAT, WATER EN DUURZAME ENERGIE

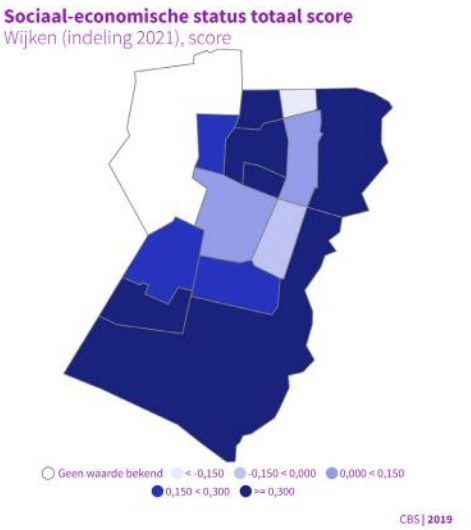
Hittestress en verkoeling

Grijs (**stenige plekken**) in de openbare ruimte - Klimaateffectenatlas, 2022

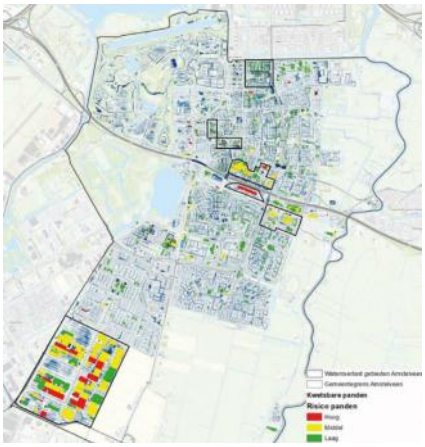

Hete plekken in stedelijk gebied en **verkoeling op loopafstand** - Klimaatstresstest MRA, 2020

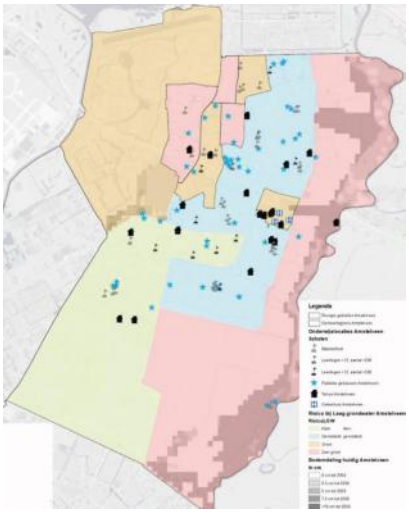

Kwestbare groepen in de wijk: scores **sociaal-economische status** - CBS, 2022

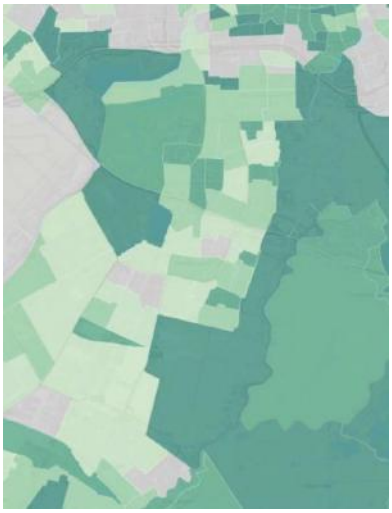
Overlast van water en droogte

Risicogebieden voor **water** en hoge grond-waterstanden (HGW) - Klimaatstresstest MRA, 2020

Risicogebieden vanwege **droogte** en lage grond-waterstanden (LGW) - Klimaatstresstest MRA, 2020

Groen op private ruimte per wijk - Klimaateffectenatlas, 2022

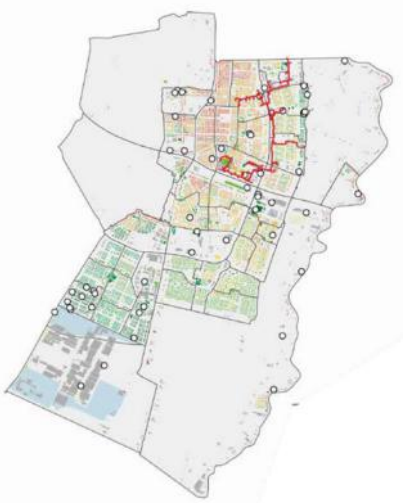
Overgaan op duurzame energie

Energielabels woningen en bedrijven, RVO, 2022

Gemiddeld **gasverbruik** woningen: groei van 2017 tot 2021 - CBS, 2021

Bestaand **warmtenet** en energielabels op gebouwniveau - Amstelveen, 2021

KLIMAAT, WATER EN DUURZAME ENERGIE

Opgave in Westwijk

Hittestress en verkoeling

Realiseren met verkoelende plekken in het stedelijk gebied door het hittebestendig inrichten van de openbare ruimte (met groen en water) en het beter bereikbaar maken van koele plekken in de nabijheid voor kwetsbare groepen.

- het aantal tropische dagen neemt toe – vaker en heter – maar er zijn in sommige wijken onvoldoende koele plekken op loopafstand (Stadshart, Groenelaan, Amstelveen-Noord);
- er wonen veel kwetsbare groepen (ouderen, kinderen, sporters) op sterk versteende plekken met een relatief laag aandeel groen in de wijk;
- groen verdwijnt door stedelijke verdichting en private tuinen raken versteend; veel winst te halen met vergroenen van pleinen van scholen en zorginstellingen;
- vergroten van het waterbergend vermogen binnen het stedelijk gebied met een groenblauwe dooradering tot aan de voordeur – water als 'stedelijke airco'.

Opgave in Bovenkerkerwegzone

Overlast van water en droogte

Omgaan met de toename van hevige regenbuien en toename van hoeveelheid regen bij piekbuien met hiernaast langdurige perioden van droogte.

- grotere piekbuien met teveel water vraagt om het vergroten van het bergend vermogen (sponswerking) van de openbare ruimte in het stedelijk gebied
- watersysteem en -relatie tussen stedelijk gebied en buitengebied verbeteren met vermindering van het onttrekken van grondwater voor de kwetsbare veenbodem;
- voorkomen van schade aan bomen en waardevolle plannen, en aan gebouwen door aanhoudende droogte en afname van de koelende functie van bomen;
- kwetsbare en vitale voorzieningen op (water)robuuste locaties ontwikkelen en bereikbaar houden bij aanhoudende wateroverlast.

Opgave in de A9-zone

Overgaan op duurzame energie

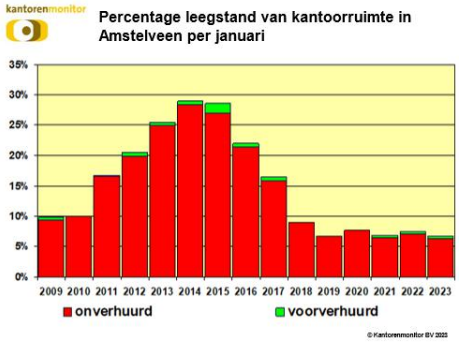
Verminderen van het verbruik van energie en inzetten op het duurzaam opwekken en transporteren van duurzame energie uit duurzame energiebronnen (met name zon).

- duurzaam opwekken van energie is gericht op zonne-energie in verband met ligging naast Schiphol waardoor alleen kleine – niet efficiënte – windmolens mogelijk zijn;
- verminderen van het gebruik van aardgas en uiteindelijk volledig van het gas af.
- stimuleren van alternatieve energiebronnen in woningen en bedrijven en optioneel door ontwikkelen en uitbreiden van het collectief warmtenetwerk voor Amstelveen, o.a. naar corporatiewoningen in Amstelveen Noord;
- aanleg van 150kv stations en het bijhorende elektriciteitsnetwerk zorgt voor allerlei integratieproblemen in buurten en wijken;
- elektrificering van mobiliteit heeft grote invloed op (verzwaring van) het elektriciteitsnet en de rol van elektrisch openbaar vervoer en elektrisch deelvervoer.

Opgave 4

TOEKOMSTBESTENDIG VESTIGINGSKLIMAAT

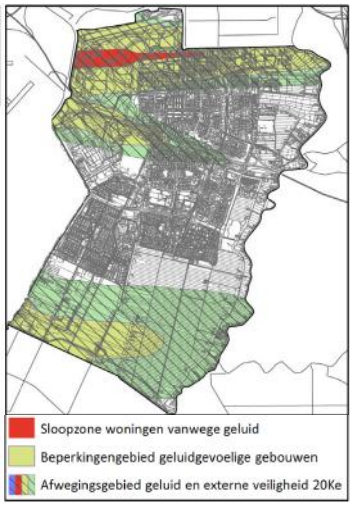
Voldoende ruimte voor werk en recreatie

De kantorenmarkt is momenteel krap en leegstaand is laag - Kantoormonitor, 2023

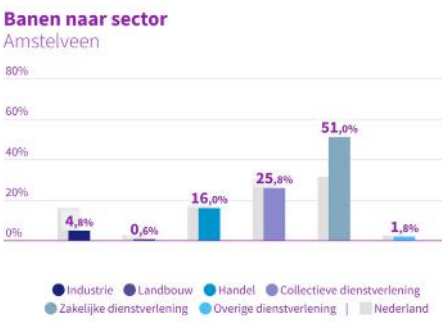

Werklocaties in Amstelveen: bedrijventerreinen (paars) en kantoorlocaties (geel) - PBL, 2021

Luchthaven indelingsbesluit (LiB) met **20KE-contour** beperkt ruimtelijke ontwikkeling - Amstelveen, 2021

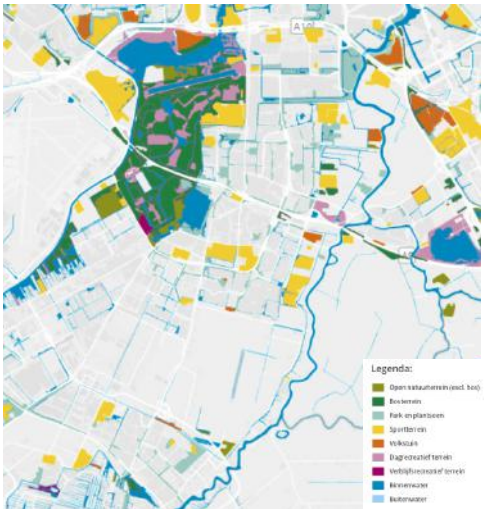
Kwalitatief passende (woon-) werkmilieus

Banen naar sector t.o.v. Nederland: **veel zakelijke dienstverlening** - LISA, 2021

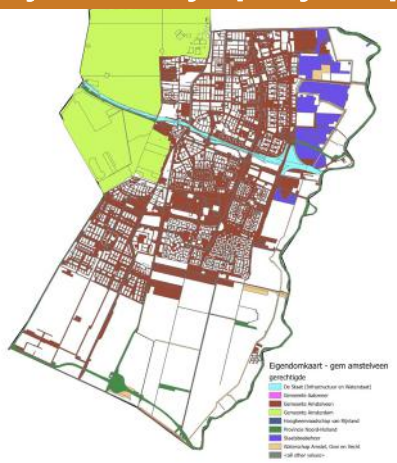

Lijnnetkaart: (regionale) **busverbindingen**

(werk)plekken recreatie en toerisme in en om Amstelveen - PBL, 2022

Het juiste bedrijf op de juiste plek

Verdeling van eigendom m.b.t. gronden. Veel grond in bezit van derden - Amstelveen, 2023

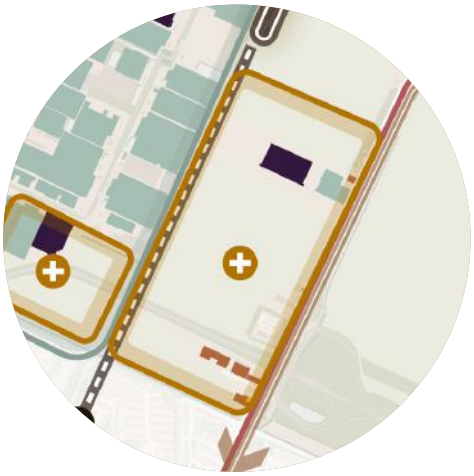

Daily urban system (DUS): regionaal netwerk en de relatie met o.a. Amsterdam - MRA, 2022

Woningbouw per jaar. Bedrijven in stedelijk gebied moeten hier vaak voor wijken - Amstelveen, 2022

TOEKOMSTBESTENDIG VESTIGINGSKLIMAAT

Opgave in BTAZ

Voldoende ruimte voor werk en recreatie

Aanbod van voldoende ruimte als voorwaarde voor een divers en kwalitatief aanbod van kantoren, bedrijven, voorzieningen (horeca, detailhandel, cultuur, leisure) en glastuinbouw.

- bescherming van de bestaande voorraad van werklocaties met een rem op verdere teruggang van ruimte voor werken;
- reguliere bedrijventerreinen uitsluitend benutten voor werkfuncties die zich niet laten mengen met andere functies, bijvoorbeeld vanwege milieu-eisen of verkeersoverlast;
- programmering van werken in gebiedsontwikkelingen en projecten en schuifruimte organiseren als werken plaats moet maken voor andere functies;
- intensiveren: beter benutten van bestaande ruimte voor werken door meervoudig ruimtegebruik en delen in gebruik en tijd.

Opgave in Legmeer

Kwalitatief passende (woon-) werkmilieus

Inspelen op hogere eisen en flexibel gebruik door een duurzame inrichting van werklocaties, met voorzieningen, groen en verblijfskwaliteit – al dan niet gemengd met andere functies.

- (kantoor-)panden inrichten op flexibel gebruik, duurzaam en met ontmoetingsruimte in gemengde, informele milieus met een divers en kwalitatief aanbod van voorzieningen;
- groene, duurzame, veilige en gezonde werkomgeving met een hoge verblijfskwaliteit en ruimte voor ontmoeting;
- werklocaties beschikken over een mobiliteitsprofiel passend bij gewenste typen functies en waar mogelijk met nieuwe mobiliteitsconcepten;
- regionale functie van Amstelveen voor opvang van werk- en bedrijvenfuncties in verbinding met de economie van Amsterdam in regionaal verband MRA.

Opgave in Kronenburg

Het juiste bedrijf op de juiste plek

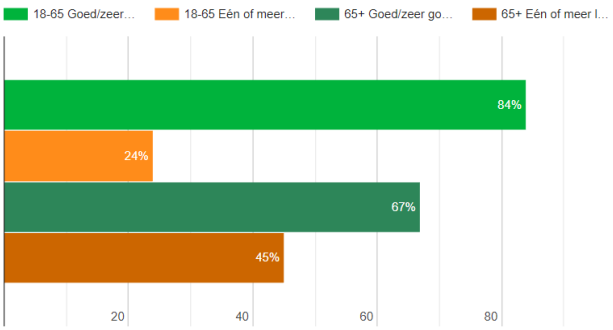
Bedrijven en werkfuncties mengen waar het kan, en scheiden waar het moet. Naast ongemengde bedrijventerrein zoeken naar concentratie en menging van werken in binnenstedelijk gebied, in en om centra en nabij OV-knooppunten en OV-halten.

- kantoren, bedrijfsruimten in lagere milieucategorieën, horeca, detailhandel zoveel mogelijk mengen in binnenstedelijk gemengd gebied;
- glastuinbouw en bedrijfsfuncties met een hogere milieu-categorie en/of een publieks- of verkeer aantrekkende werking scheiden, zoneren ten opzichte van andere functies;
- bij voorkeur ontwikkelingen in de buurt van OV-knooppunten en OV-halten om gebruik van OV te versterken en onnodige pendel via autoverkeer te voorkomen;
- werken en wonen gaan meer ‘gelijk’ op en komen meer in balans; werkfuncties en werklocaties beter programmeren in gebiedsontwikkelingen en projecten.

Opgave 5

GEZONDE LEEFOMGEVING VOOR IEDEREEN

Gezondheidsverschillen tussen wijken

	Regio	Amstelveen	Amstelveen Noordwest	Amstelveen Noordoost	Keizer Karelpark/ Groenelaan	Waardhuizen/ Middenhoven	Amstelveen Zuidwest
Gezondheid en functioneren							
Ervaren gezondheid (zeer) goed	82	82	84	83	79	81	84
Langdurige ziekte of aandoening[2]	27	26	21	27	28	30	24
Beperking horen, zien of bewegen	12	11	10	10	16	13	9
Mentale gezondheid							
Ernstige psychische klachten	6	5	4	7	7	6	4
Ernstige eenzaamheid	12	12	11	16	14	11	9
Weinig regie eigen leven	9	9	8	9	12	9	9
Hoge veerkracht	52	52	55	49	50	52	51
(Heel) veel stress	17	16	15	24	12	14	17
Huiselijk geweld, ooit[3]	9	9	6	13	12	6	8
Ouderenmishandeling[4]	6	6	7	9	6	4	5
Discriminatie	20	23	22	29	23	24	21
Leefgewoonten							
Overgewicht (inclusief obesitas)[8]	44	42	41	40	42	48	42
Obesitas[8]	11	11	10	29	12	11	12
Voldoende bewegen[9]	49	49	51	54	44	44	49
Actief sporten[10]	58	57	29	61	52	52	60

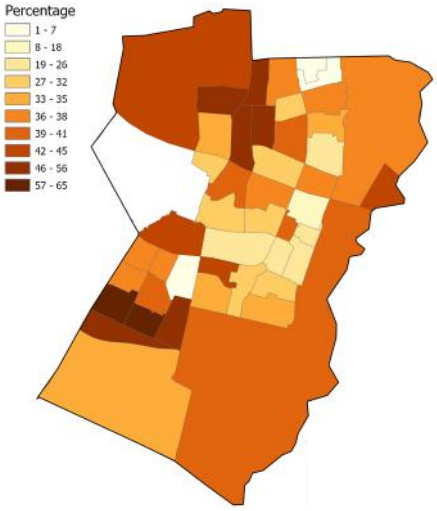
Ervaren gezondheid per leeftijdsklasse - Gezondheidsmonitor, 2022

Op wijkniveau verschillen de gezondheidsscores. Sommige wijken scoren lager dan andere. Niet in elke wijk speelt hetzelfde probleem - Gezondheidsmonitor, 2021

Bescherming tegen omgevingsinvloeden

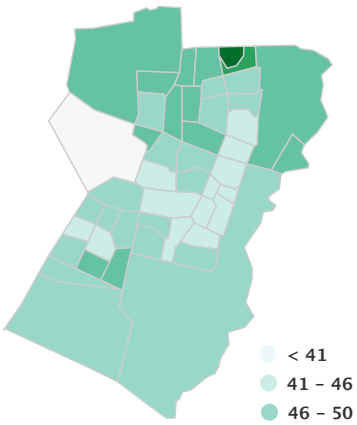

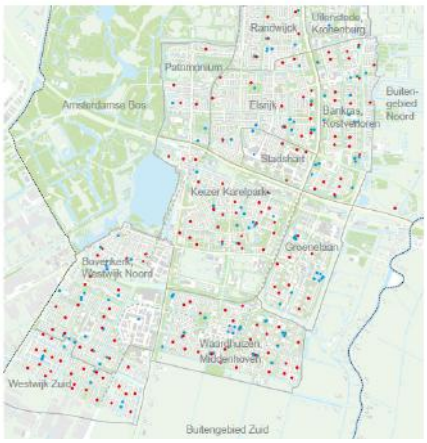
Negatieve omgevingsinvloeden door **geluid** nemen toe (m.n. door (lucht)verkeer) - RIVM, 2022

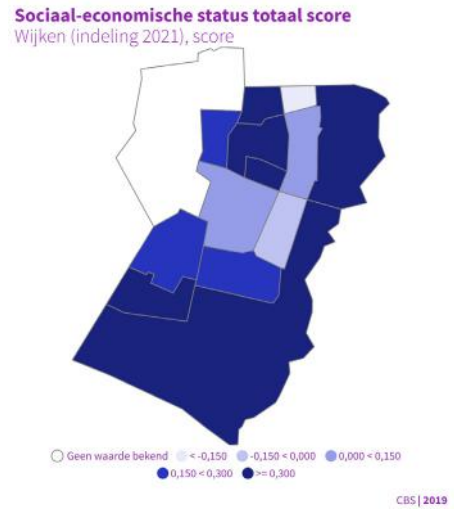
Negatieve omgevingsinvloeden door slechte **luchtkwaliteit** nemen toe (o.a. fijnstof) - RIVM, 2022

Kwetsbare groep **kinderen**: grote concentraties op wijkniveau - CBS, 2022

Preventie: ontmoeting en actief bewegen

In welke wijken wordt de Nederlandse **beweegnorm** gehaald? Percentages verschillen - RIVM, 2020

Speelplaatsen in de wijk

Sociaal economische status - eenzaamheid en ontmoeting - CBS, 2019

GEZONDE LEEFOMGEVING VOOR IEDEREEN

Opgave in Westwijk

Gezondheidsverschillen tussen wijken

Binnen Amstelveen nemen de verschillen in gezondheid op wijkniveau toe. Met name de leefomgeving van kwetsbare doelgroepen in de oudere wijken vraagt om een impuls.

- Amstelveen als geheel is een gezonde stad vergeleken met andere gemeenten binnen de MRA maar diverse welvaartsziekten (o.a. obesitas, hart- en vaatziekten) nemen toe.
- in oudere wijken (Amstelveen Noordoost, Keizer Karelpark, Groenelaan) zien we een culminatie van gezondheidsproblemen, zoals overgewicht, stress en eenzaamheid;
- tevens zien we een concentratie van gezondheidsproblemen bij kwetsbare groepen in oude wijken, zoals de jeugd van 12-21 jaar, senioren en bejaarden.
- verkleinen van de verschillen in (ervaren) gezondheid is vraagt om een geïntegreerde aanpak van sociale en fysieke maatregelen in zorg, onderwijs en groene leefomgeving.

Opgave in Kronenburg

Bescherming tegen omgevingsinvloeden

De milieuhinder en overlast van infrastructuur hebben lokaal negatieve effecten op de gezondheid en welzijn van omwonenden. Toename van blootstelling aan geluid en fijnstof.

- Schiphol zal ook in de toekomst een belangrijke bron blijven van geluidshinder en de schadelijke uitstoot van fijnstof, met direct effect op luchtwegaandoeningen;
- de hinder van de A9 zal afnemen nadat in 2026 grote delen van de snelweg verlaagd zijn aangelegd, maar de stedelijke uitvalswegen blijven lokaal een bron van geluidshinder;
- langdurige geluidhinder kan leiden tot stressgerelateerde aandoeningen; verslechtering van de luchtkwaliteit heeft effecten op (chronische) aandoeningen van luchtwegen, hart- en vaten of stofwisseling;
- bescherming tegen omgevingsinvloeden is mogelijk door bronmaatregelen of lokale omgevingsmaatregelen om de negatieve effecten te minimaliseren of weg te nemen.

Opgave in Elsrijk

Preventie: ontmoeting en actief bewegen

Gezonde leefstijl en gezond gedrag stimuleren door een groene en gezonde leefomgeving die uitnodigt tot sociale ontmoetingen en actief fysiek bewegen (lopen, fietsen, etc.).

- in diverse oudere wijken wordt de beweegnorm (1 uur per week matig bewegen) niet gehaald; kwetsbare doelgroepen (oudere jeugd, ouderen boven 65+) bewegen minder;
- groen is de belangrijke drager voor een gezonde leefomgeving: verblijf in aantrekkelijk groen en de beleving ervan hebben aantoonbaar een positief effect op de gezondheid;
- de leefomgeving in buurten en wijken kan bijdragen aan het stimuleren van lopen en fietsen, en spelen en sporten op straat; aandacht voor verkeersveiligheid;
- het ontwikkelen van groene, veilige rust- en speelplekken in kwetsbare buurten kan helpen om de sociale cohesie en het saamhorigheidsgevoel te versterken.

Colofon

Deze opgavennotitie is opgesteld door het kernteam Omgevingsvisie van de gemeente Amstelveen met procesbegeleiding en inhoudelijke ondersteuning van UUM | Unlimited Urban Management: www.uum.nl.

Amstelveen, juli 2023

Gemeente Amstelveen

